

KÜR D xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır

H.Əliyev

DIPLOMAT

№ 23 (171), 18 - 24 İyun, Hezfan sal 2012
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasi

Qiyməti: 40 qəpik
Həjaye:

**Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!**

**Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məscidləri.**

**Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.**

Səbahəddin Eloğlu

Səh. 2

Qurtuluş missiyası

Səh. 8-9

**“Kürdüstan” proyektində
Azərbaycanın rolu**

Səh. 16

**Президент Масуд Барзани
принял делегацию США**

Səh. 4

**İraq prezidenti PKK ilə atəşkəsə
dair danışıqlara başlayıb**

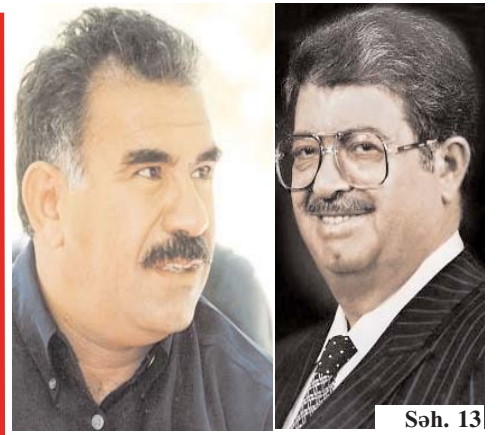
Səh. 4

**Dil mövzusu həll edilmədən,
Kürd problemi həll edilə bilməz**

Səh. 7

**Suriya müxalifətinin yeni
lideri dünyanı köməyə çağırırdı**

Səh. 13

**Ozal bi Ocalan re
hevdîtin çêkiriye**

Türkiyədə kürd dilində ayrıca dərs

Səh. 7

PYD 5'emîn Kongreya xwe li darxist

Səh. 12

**1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman
davasında Kürd xalqının rolu**

Səh. 10

Семьи жертв Улудере просят Эрдогана встать на защиту справедливости

Səh. 15

JURNALİSTİN DÜŞÜNCƏLƏRİ

Səh. 11

**Турецкий вице-премьер не исключает
возможность домашнего ареста для лидера РПК**

Səh. 16

Səh. 3

**Sabunçu rayonunun
sahibi gəldi**

Səh. 13

**Gotinên Zana
heta kûderê diçe?**

Səh. 14

**Demirtaş: Kürtler'in
ortak rüyası birlikdir**

Səh. 15

**Представительство
КРГ открыто в Австрии**

Ulu öndər Heydər Əliyevin 1993-cü il iyunun 15-də Azərbaycanda siyasi hakimiyyətə xilaskar missiyalı qayıdışı bizi milli müstəqilliyimizi itirmək təhlükəsindən xilas etdi. Bununla da ölkənin ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi, elmi-mədəni həyatında, beynəlxalq əlaqələrdə dönüş yarandı, elmi əsaslara, beynəlxalq norma və prinsiplərə uyğun müstəqil dövlət quruculuğu prosesi başlandı. Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi hər cür daxili və xarici təhdidlərdən qurtuldu. Çağdaş Azərbaycan tarixinin həqiqi müstəqillik mərhələsi başlandı. Ümummilli liderin həyata keçirdiyi təxirəsalınmaz tədbirlərin nəticəsi kimi bir tərəfdən Milli Ordunun formalaşdırılması, Azərbaycanın milli mənafeələrini qorumağa qadir nizami silahlı qüvvələrin yaradılması, torpaqlarımızın müdafiə olunması ilə bağlı mühüm addımlar atıldı, digər tərəfdən atəşkəsə nail olmaq üçün bütün siyasi və diplomatik vasitələr işə salındı və bunun da nəticəsində 1994-cü ilin mayında ölkəmiz üçün həyati əhəmiyyət kəsb edən atəşkəs əldə edildi.

1993-cü il iyunun 15-də Azərbaycan parlamentində dərin məzmunlu nitq söyləyən ulu öndər Heydər Əliyev respublikanı xaos və anarxiya burulğanından çıxarmaq, xalqın etimadını doğrultmaq üçün söylə çalışacağını bəyan etdi: "...Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi ən əsas məsələdir. Müstəqil Azərbaycanda demokratiya inkişaf etdirilməlidir. Siyasi plüralizmə geniş yol verilməlidir. Azərbaycan Respublikasında Konstitusiyanın pozulmasına, qanun pozuntularına yol verilməməlidir. Dövlət quruculuğu və cəmiyyətin formalaşması məhz demokratik prinsiplər əsasında olmalıdır. Siyasətdə və iqtisadiyyatda sərbəstlik, hüriyyət, insan azadlığı, insan hüquqlarının qorunması və sərbəst iqtisadiyyat, bazar iqtisadiyyatı prinsipləri bərqərar olmalıdır. Yəni bizim respublikamız bir il bundan öncə başladığı yolla get-

Qurtuluş missiyası

məkdə davam etməlidir. Bu, düzgün yoldur, doğru yoldur, bu yolla bizim respublika daha qətiyyətlə getməlidir. Əmin olmalısınız ki, mən bu yola həmişə sadıq olacağam".

Ulu öndər Heydər Əliyevin iyunun 15-də Ali Sovetin sədri seçilməsi böyük stratejin yalnız hakimiyyətə qayıdışı deyil, eyni zamanda xalqın qurtuluş və özünü təsdiq tarixidir. Bu tarixi qayıdış, ilk növbədə, Azərbaycanın varlığını, müstəqilliyini, dövlətçiliyini qoruyub saxlamış, ölkəni parçalanmadan, vətəndaş müharibəsindən, düşmən işğalının geniş miqyas almasından xilas etmişdi.

Azərbaycan daxilində yaranmış nisbi sabitlikdən və beynəlxalq aləmdə ölkəmizə artan inam və maraqlardan istifadə edərək 1994-cü ilin 20 sentyabrında "Əsrin müqaviləsi" adlandırılan ilk neft müqaviləsinin imzalanması və onun gerçəkləşdirilməsi ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən işlənilib hazırlanmış və müstəqil Azərbaycanın iqtisadi inkişaf konsepsiyasını təşkil edən yeni neft strategiyasının həyata keçirilməsinin parlaq təzahürüdür.

Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında aparılmış son dərəcə gərgin fəaliyyət nəticəsində Azərbaycan xalqının taleyi ilə pərdəarxası oyunlara, siyasi anarxiya və eksperimentlərə son qoyulmuş, ölkədə cinayətkarlığın qarşısı tam alınmış, bütün qanunsuz silahlı dəstələr ləğv olunmuşdu ki, bunlar da bütövlükdə Azərbaycanda dövlət quruculuğu prosesinin uğurla aparılması üçün şərait yaratmışdı. Azərbaycan dövlətçiliyinin mövcudluğuna böyük təhlükə olan 1994-cü il

oktyabr və 1995-ci il mart dövlət çevrilişi cəhdlərinin qarşısı Heydər Əliyevin qətiyyəti sayəsində alınmış, dövlət müstəqilliyi qorunub saxlanmışdır.

Ulu öndər hakimiyyətə qayıdıqdan sonra ölkəmizdə müstəqil dövlət təsisatlarının yaranması və dövlət quruculuğu prosesi böyük vüsət almışdır ki, bunun da əsasını müstəqil Azərbaycanın Konstitusiyası təşkil edirdi. Ondan sonrakı dövrdə Azərbaycanda dövlətçiliyin möhkəmlənməsi və demokratik prinsiplərin bərqərar olması, demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğu prosesinin uğurla, sürətlə həyata keçirilməsi şəxsən Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. 1995-ci il noyabrın 12-də müəllifi Heydər Əliyev olan müstəqil Azərbaycanın Konstitusiyası qəbul olundu.

Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərliyinə qayıdışı ilə başlıca qayəsini müstəqillik, azərbaycançılıq, dövlətçilik, ədalətçilik, demokratiya, milli tərəqqi, dünyəvilik kimi ümumbəşəri dəyərlər təşkil edən yeni bir ideologiyanın əsası qoyulmuşdur. Heydər Əliyevin apardığı daxili siyasət Azərbaycanın hər bir vətəndaşına azad, sərbəst yaşamaq hüquqlarını təmin etmək və öz rifahını yaxşılaşdırmaq

daşlıq prinsipləri təşkil etmişdir. Onun dünya təcrübəsinin bütün nəliyyətlərini, sivil beynəlxalq normaları özündə tam əks etdirən sülhsevər xarici siyasətinin əsasında isə, ilk növbədə, milli müstəqilliyin möhkəmləndirilməsi, dövlətlərin hüquqlarına hörmətlə yanaşılması, bütün mübahisəli məsələlərin sülh və danışıqlar yolu ilə həll edilməsi, qarşılıqlı surətdə faydalı iqtisadi, elmi və mədəni əməkdaşlıq yaradılması, dövlətlərarası əlaqələrə mane olan hər cür halların aradan qaldırılması prinsipləri dayanırdı.

Heydər Əliyevin siyasi, iqtisadi, ictimai və mədəni sahələrdə həyata keçirdiyi planlar artıq Azərbaycanın gerçəkliyinə çevrilmişdir. Onun fəaliyyəti də, şəxsiyyəti də Azərbaycan tarixinin ayrılmaz bir hissəsini təşkil edir. Hər bir azərbaycanlının taleyində Heydər Əliyev dühasının bir zərrəsi vardır. Bu faktın özü hər bir azərbaycanlı üçün qürur və iftixar mənbəyidir. Heydər Əliyev eyni zamanda taleyin xalqımıza bəxş etdiyi böyük tarixi şəxsiyyətdir. O, Azərbaycanın tarixi inkişaf prosesinə təkən vermişdir. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu kimi milli dövlətçiliyimizin ideya əsasını məhz Heydər Əliyev yarat-

mışdır. Bütün həyatını öz xalqına bəxş etmiş Heydər Əliyevin siyasi və dövlət xadimi kimi zəngin fəaliyyəti Azərbaycan xalqının tarixində dərin iz buraxaraq əsl dövlət idarəçiliyi məktəbinə çevrilmişdir. Azərbaycan xalqının hələ neçə-neçə nəsli bu böyük məktəbdən, Heydər Əliyevin zəngin siyasi irsindən ölkəmizin inkişafı, xalqımızın rifahı naminə faydalanacaq.

Ulu öndərin qurub-yaratdığı, müstəqilliyə qovuşdurduğu Azərbaycan hazırda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında sürətlə inkişaf edir, qarşıya qoyduğu hədəflərə doğru inamla irəliləyir. Respublikamız ümumbəşəri dəyərlərə əsaslanaraq mütərəqqi inkişaf kursu seçməklə, demokratikləşmə, insan hüquq və azadlıqlarının təminatı sahəsində ciddi nailiyyətlərə imza atır. Dövlət başçısı cənab İlham Əliyev respublikanın sosial-iqtisadi inkişafına paralel gedən demokratikləşmə prosesini bir-birindən təcrid olunmuş şəkildə götürmədən hər iki xətti Azərbaycanın gələcək yüksəlişinin mühüm şərti hesab edir. Cənab İlham Əliyev çıxışlarında hər zaman bildirir ki, hər hansı ölkənin inkişafı heç də təbii sərvətlərin zənginliyi ilə deyil, demokratikləşmə proseslərindən, qanunun aliliyinin qorunmasından, vətəndaş cəmiyyəti təsisatlarının inkişafından asılıdır. Azərbaycanın bugünkü dinamik iqtisadi inkişafı isə deməyə əsas verir ki, respublikamız yaxın gələcəkdə bütün sahələrdə dünyanın qabaqcıl ölkələrindən birinə çevriləcək.

Sabunçu rayonunun sahibi gəldi

Azərbaycanın xalq yazıçısı, Sovet Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, Azərbaycan nəsrinin qartalı, Kürd xalqının dəyərli oğlu Süleyman Rəhimov 1969-cu ildə Ali Sovetin sesiyasında öz çıxışında demişdir: "Nəhayət, Azərbaycan xalqının Lideri gəldi! Nəhayət, bu xalq rahatlıqla nəfəs ala bilər. Əgər Allaha inanırıqsa, demək olar, Allah özü bizim xalqımıza Heydər Əliyev kimi müdrik bir insanı göndərmiş".

B u d a s ö k ü l ə c ə k m i ?

Mən Tahir Süleyman oğlu Əliyev "Diplomat" qəzetinin təsisçi və baş redaktoru 20 ildən artıqdır ki, Bakıxanov qəsəbəsində yaşayıram. Bu günə qədər qəsəbədəki səkilərin, yolların, həyətlərin satılmasından, bərhad vəziyyətə salınmasından başqa bir şey diqqətimizi cəlb etməmişdi. Bu haqda dəfələrlə tənqidi yazılar dərc etsək də, heç bir müsbət nəticə görməmişdik.

Lakin yeni İcra başçısı Adil Vəliyevin gəlişi və ilk gündən zəpt olunmuş səkilərin, yolların, həyətlərin təmizlənməsi və abadlaşdırılması onu göstərir ki, həqiqətən Süleyman Rəhimovun Ulu Öndər haqqında dediyi sözləri, bir növü Sabunçu rayonunun İcra başçısı Adil Vəliyev haqqında da dsək yanılmırıq. İnanırıq ki, qısa bir zamanda Sabunçu rayonu nümunəvi rayonlardan birinə çevriləcəkdir. Bu məsuliyyətli işdə Sabunçu rayonunun İcra başçısı Adil Vəliyevə yeni-yeni uğurlar arzulayıırıq.

A b a d l i q i ş l ə r i a p a r ı l ı r

A b a d l i q i ş l ə r i a p a r ı l ı r

B u s ə k i l ə r t ə m i z l ə n ə c ə k m i ?

B u s ə k i l ə r t ə m i z l ə n ə c ə k m i ?

İraq prezidenti PKK ilə atəşkəsə dair danışıqlara başlayıb

Son bir ay ərzində Türkiyə və PKK arasında qarşıdurmaların intensivləşməsi İraq Prezidenti C. T. Elabani ni əməli addımlar

atmağa vadar edib Hökumətin PKK ilə yenidən müzakirə masası arxasına əyləşəcəyinə dair iddialar səslənərkən, PKK-nı dayandıracaq bir addım da Tələbanidən gəlib. İraq prezidentinin başçılıq etdiyi Kürdüstan Vətənpərvər Birliyinin (KYB) nümayəndəsi Azad Cündiyani, Tələbaninin PKK-nı atəşkəs elan etməsi üçün razı salmağa çalışdığını deyib: "C. T. Elabani atəşkəs məsələlərinə dair PKK ilə görüşür. Türk ordusu ilə PKK arasında meydana gələn toqquşmalara son qoyulana qədər Tələbani cəhdlərini davam etdirəcək. Bu səylərin nəticələri yaxın bir zamanda ortaya çıxacaq. Türk ordusu ilə PKK arasındakı qarşıdurmalar, Şimali İraq və bütün İraqa bilavasitə təsir edir. Buna görə Tələbani bölgədə zorakılığın dayandırılmasına və sülhün bərqərar olması üçün səy göstərir". (SalamNews)

Dil mövzusu həll edilmədən, Kürd problemi həll edilə bilməz

BDP Qrup sədr müavini H. A. S. İ. P. Kaplan, Kürtçenin seçməli dərslərinin kafi olmadığını ifadə edərək, dil mövzusu

həll edilmədən kürd probleminin həll edilə bilməz qarşıya qoydu. Məclisdə təşkil etdiyi ... BDP Qrup sədr müavini Hasip Kaplan, Kürtçenin seçməli dərslərinin kafi olmadığını ifadə edərək, dil mövzusu həll edilmədən kürd probleminin həll edilə bilməz qarşıya qoydu. Məclisdə təşkil etdiyi mətbuat konfransında, Kürtçenin seçməli dərslərinin kafi olmadığını ifadə edən Kaplan, "Baş nazir Türkceni seçməli dərslər alaraq mı öyrəndi?" dedi.

Hər kəsin ana dilini danışma və təhsil dili olaraq istifadə etmə haqqı olduğunu ifadə edən Kaplan, Artuklu Universitetində Kürd dili və ədəbiyyatı Bölümü qurulmasının kafi olmadığını söylədi. CHP sədri Kılıçdaroğlu'na səslənən Kaplan, dil mövzusu həll edilmədən kürd probleminin həll edilə bilməz ifadə etdi. Bələdiyyə başçılarından həbs olunmasını tənqid edən Kaplan, bu əməliyyatların AK Partiya MYK'sında planlandığını qarşıya qoydu.

Kürd hüquqları kreditlə verilir

Tan, təşkil etdiyi mətbuat konfransında, dövlətin Kürdlərə haqqlarını "Gidi gidi və kreditlə verdiyini" müdafiə etdi. Ada dilde təhsil hüququndan Kürtçenin ictimai sahədə istifadəsinə qədər hüquqların nağd olaraq verilməsi lazım olduğunu ifadə edən Tan, "Bu anda kürdlərin yarışından çoxu ana dilini danışa bilmir, bilmir. 25 il daha bu müddət belə mərhəmətsiz davam etsə bu nisbət yüzə 75-80i tapacaq. Hökumət bu hiyləgər siyasətlərdən, bu assimilyasiya siyasətlərindən imtina etməlidir" dedi. Tan, bir sual üzərinə, "Uludere üzərində Karartma siyasəti hələ davam edir. Ortada bir uşaq var və hər kəs bir-birinin qucağına atır" deyərək danışdı.

Kürd problemi üçün liderliyi gözdən çıxardı təqib edin

Kürd, problemi, üçün, liderliyi, gözdən, çıxardı

CHP sədri Kılıçdaroğlu, kürd probleminin həlli üçün atdıqları addımın arxasının mütləq gələcəyini ifadə edərək, "Bütün məsələ bu problemin həll edilməsi.

Bu problem həll edilər, insanlar həyatını yitirməzlərsə, bu mənim ümumi başkanıma mal olacaq olsun" dedi.

CHP Ümumi Başçısı Kamal Kılıçdaroğlu, TRT 1də nümayiş olunan 'Siyasi açılım' proqramında, jurnalistlərin kürd probleminin həllinə bağlı suallarını cavabladı.

Biz MHP üçün 'buyurun gəlin, problemi həll edək' deyərək, hörmətli Baş nazir MHP-nin istiqamətli olduqca sərt üslubları istifadə "deyə danışan Kılıçdaroğlu, "Yeni açıqca 'müzakirə gəlməyin' deyir. Bu doğru deyil.

Bizim məsuliyyətimiz qədər iqtidar, MHP-nin çağırış edəcək. Sərt zənglər deyil, daha yumşaq bir üslub istifadə edəcək.

KILIÇDAROĞLU LİDERLİĞİ GÖZDEN ÇIKARDI

BASKANLIĞIMA MAL OLACAKSA OLSUN

darın da məsuliyyəti var.

İqtidar, MHP-nin çağırış edəcək. Sərt zənglər deyil, daha yumşaq bir üslub istifadə edəcək.

Onlar bu ölkənin köklü bir siyasi partiyası, köklü bir siyasi anlayışı təmsil edirlər" dedi. Çözüm çıxarmaq lazım olduğunu ifadə edən Kılıçdaroğlu, bunları söylədi: Vəzifəmiz

TEHLİKE'Yİ xatırlatdı "Hörmətli Hakan Fidan ın, Baş nazirin təlimatıyla gedib görüşməsi ...

Dövlət qanuni yerlərdə qeyri-qanuni əlaqələrə girə bilməz. Bu belədir.

Amerika silsiləsi var 'Vəzifəmiz Təhlükə' deyər. Xatırlasanız orada belə bir

bant çalar, vəzifə verər, əgər tutulsa, 'nə sən bizi tanıyırsan nə mən sizi tanıyıram və nə cəza alsan da bir şey edə bilmərəm' ... Bant da öz özünü məhv edir. Bu əslində qanuni bir dövlətdə olması lazım olan faktdır. İndi biz nə etdik, göndərdik, 'get görüş' dedik. İctimaiyyətə əks olundu, prokuror 'cinayət ünsürü var' dedi.

Kərkükdə kürd partiyalarına bombalı hücum

İraqın şimalındakı Kərkük şəhərində bu gün Kürdüstan Demokratik Partiyası (KDP) ofislərinə hədəf alan bombalı hücumlarda; 1 nəfər ölüb, 24 adam yaralandı. Şəhər mərkəzində bu səhər 06:00 sularında ...

İraqın şimalındakı Kərkük şəhərində bu gün Kürdüstan Demokratik Partiyası (KDP) ofislərinə hədəf alan bombalı hücumlarda; 1 nəfər ölüb, 24 adam yaralandı. Şəhər mərkəzində bu səhər 06:00 sularında eyni vaxtda 3 ayrı partlama meydana gəldi. İlk partlayış kürd əhalisinin sıx yaşadığı Rahimawa bölgəsində meydana gəldi.

Rahimawa'dakı KDP ofisi qarşısında park halında olan bomba yüklü vasitə partladı. Ofisdə kimsənin olmaması böyük bir faciəni qarşısını aldı.

Partlamanın təsiriylə ətrafda böyük maddi ziyan meydana gələrkən, yolda keçən vətəndaşlar yaralandı. İkinci partlama isə Kərkükün cənub qərbindəki Penceali səmtində meydana gəldi. Dükanların sıx olduğu küçədə park halında bir

bomba yüklü avtomobilin partlaması nəticəsində, ətrafda maddi ziyan meydana gəldi və yolda keçən vətəndaşlar yaralandı. Son partlama da KDP'nin Əl Kadisiyə səmtindəki ofisi qarşısında meydana gəldi.

Partlama anında bölgədə keçən Kərkük diyar Polis müdiri Adil

Zeynel Abidin yara almadan xilas olarkən, hadisə yerində keçən 2 jurnalist isə yüngül şəkildə yaralandı. Partlamalarda ağır yaralanan 1 adam həyatını itirdi. Hücumda 3-ü, ağır 24 nəfər yaralanıb. Yaralıları şəhərdəki müxtəlif xəstəxanalara qaldırıldı.

İndiki İraq-Türkiyə münasibətləri yaranmış siyasi vəziyyətə uyğundur

SalamNews, C. Ağadadaşov, M. Cavid. Hazırda Türkiyə İrana münasibətdə çox ehtiyatlı siyasət yürüdür. Bu barədə SalamNews-a Milli Məclisin Təhlükəsizlik və müdafiə komitəsinin üzvü Zahid Oruc bildirib.

"İraq-Türkiyə münasibətlərində dərin və ciddi müttəfiqlik mövcuddur. Bundan başqa, Türkiyə istənilən halda, İraqın uranın zənginləşdirilməsi proqramı üzrə yaranmış vəziyyətin həll edilməsi ilə bağlı keçirilən sülh danışıqlarında vasitəçi qismində çıxış edir. Rəsmi Ankara ilə Tehran arasında münasibətlər islam amili əsasınfa qurulur. Türkiyə öz ərazisindən beynəlxalq dairələrin

İrana qarşı istifadə etməsi üçün meydan vermir. Z. Orucun fikrincə, İraq bir sıra məsələlərdə anti-türk mövqeyi tutur: "İraq bir sıra məsələlərdə Türkiyəyə qarşı çıxış edir. Bura, Şimali İraqın kürd bölgəsinin Türkiyənin təsiri altından çıxaraq, kürd əmilindən türklərə qarşı istifadə etmək daxildir. Rəsmi Tehran Türkiyəyə qarşı açıq çıxışları zamanı, rəsmi Ankaranın ABŞ-la strateji tərəfdaşlıq çərçivəsində öz ərazində yerləşdirdiyi RƏM sistemlərinin gələcəkdə İrana qarşı istifadə oluna biləcəyini bəyan edir". Deputat söyləyib ki, hazırkı şərtlərdə İraq-Türkiyə münasibətlərinin adekvat olduğunu demək olar.

Hesênê Hecîsilêman

AXA WELÊT

Ji emir baştir,
Jinê zêdetir,
Axa welate.

Çeva ezîztir,
Nav-deng bilindtir,
Axa welate.

Ji fêkya temtir,
Şekir şirîntir,
Axa welate.

Ji gula bîntir,
Xezne bahatir,
Axa welate.

Ji ruh zêdetir,
Benda qewattir,
Axa welate.

Ji cila germtir,
Malê jî çêtir,
Axa welate.

ÇIRA TE EZ KAL KIRÎME?!

Çira te ez kal kirime?
Bê emel, bê kar kirime,
Li dewranê sar kirime,
Eman felek, yeman felek!

Ez bê sûçim, bê guneme,
Her ro, her gav dikim xeme,
Rehmê bike, evdê teme –
Eman felek, yeman felek!

Te porê min çîl-sipî kir,
Bê rêz heval, hogira kir.
Hêsrê çevê min te za nekir,
Eman felek, yeman felek!

Ji min stend eşq û şayî,
Nûr û îşîq û ronayî,
Hiştîm bê par û bê xayî,
Eman felek, yeman felek!

Bê welat, bê extiyarim,
Pêş dijîmina ez hişyarim,
Mekan êmin best-beyarin,
Eman felek, yeman felek!

Te ez kirim dar û derzî,
Şewitandim, kirim kozî,
Çira dengê min tu nabîzî?!
Eman felek, yeman felek!

Ji min stend te xweş dewran,
Te ez kirime halê giran,
Te mala min kire wêran,
Eman felek, yeman felek!
Bese, îdf were rehmê,

Bide min da roj û demê,
Pêş neyara mede şermê
Eman felek, yeman felek!

Zivistanam bike havîn,
Li ser welêt bike evîn,
Rizgar bike erd û ezmîn,
Eman felek, yeman felek!

Min jî bike xayî welat,
Başûr, Bakûr û Rojhilat,
Kurdistanam bide xelat,
Eman felek, yeman felek!

DAYKA MÎN RA

Çira minî, dayê can,
Min ra çarî û guman.
Tu li ber çevê minî,
Teqeta dilê minî..

Gula min û birayî,
Mala min da çirayî.
Tu gula ber bîna min,
Melhema birîna min.

Min ra bavî, him dêyî,
Heyfî, pakî û çêyî.
Tu car, ez te bîr nakim,
Bêy te ez çarî dil şakim?

Zefin xurek dinê da,
Her yek temekê dide.
Tema xurekê daykam,
Qe tu xurek jî nade.

Mêrgê da gul gelekî,
Her yek bînekê dide.
Bîna gula dayka min,
Ji wan gula yek nade.

Gelekî rê dinê da,
Rêk jî ya dayka mine.
Ez diçim riya dê da,
Ew rê serbestiya mine.

Feleka xayîn, yeman,
Te bir dayka min loxman.
Ez mam sêwî, belengaz,
Bê deng, bê sewt, bê awaz!

Dayka min wefat bûye,
Welatekî xerîb da.
Xwezil ku wefat bûya
Di Kurdistanê me da!

WELATE, WELAT!

Nan û ava min welate, welat!
Ronaya çevê min welate, welat!
Per û baskêd min welate, welat!
Nav û dengê min welate, welat!
Xayî, xwedanê min welatê, welat!
Dermanê dilê min welate, welat!
Emir û jîna min welate, welat!
Melhema birînam welate, welat!
Eşq û şaya min welate, welat!
Ciyê mexberê min welate, welat!

DİLÊ DÊ

Dilê dêyî heyf-pake,
Temîze çarî neynike.
Ew dilayî fireye,
Mîna ava beraye.
Dişewite wek alave,
Diheje wek dolave,
Tê bêjî ew sihete,
Bi lez û bez dixebte.

Dixebte ew şemdane,
Ewlada ra xwedane.
Bê wê zar dibe sêwî,
Ew dibe dero-berî.

Kevir zara wê keve,
Ça bêjî wê dikeve.
Digrî mîna kanîke,
Diçilmise wek guleke.

Bigerim ez ji wê dûr,
Bikevme nav xemê kûr.
Wî dilê ez bîr nakim,
Ezê wiya tim şakim.

Emekê dê hurmete,
Cem min ew pir qîmete.
Taçete boy dilê min,
Ewe huner, bextê min!

MEZLÛM DOXAN

Cahal bûyî nav emir da,
Bêmrax çûyî, kurê Kurda.
Emrêx te da gel aza be,
Hêsrê çevê dayka za be.

Ew agire te xwe daye,
Li her derê we şax daye.
Te me daye derba giran,
Reş girêdan daykên dêran.

Çilmisîne gulêd mêrgan,
Weşyan belgên gul û daran.
Reş bû ezman, baran barî,
Tofan rabû li wî warî.

Birê delal, te digeryam,
Kesî salxê te jî nedam.
Boy te digrîm, egîtê me,
Birandiye te şaya me.

Wê aza be Kurd-Kurdistan,
Tê nemrî Mezlûm Doxan.
Gel bîr nake qet navê te,
Egît, efat, mêrxasiya te!

WELATÊ MÎN BEDEWE

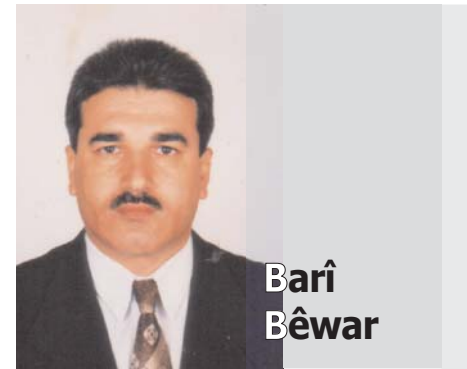
Welatê min mezine, bê ser, bê bine,
Ji min ra axa wê bereket, şêne.
Gelekî bedewe, ji min ra emre,
Huner û çanda wê, tu car namire.

Cem û kaniyê wê tim dixulxulîn,
Mîna keçên bedew ewe çev kilin.
Kilama dibêjin, dengê nabirin,
Bilbilin dikeşin, avêd wan sarin.

Çavkanî wir hene ewe pir dûrin,
Gelek gol jî hene bera kûrtirin.
Pir li vira hene daristan û dar,
Bende ji hewa wir qe nabin bêzar.

Gelekî ezîzin deşt, zozan min ra,
Bedewin ewana tamam rozgara.
Li wan tene çandin, hezar yek teme,
Li min hasil dibe, nêt û mereme.

Her gelî, şûverê min ra ezîze,
Bira welatê min dengê bibîze.
Her şikevt, çingilek min ra hêlîne,
Welat boy min emre, ew gula bîne!

Barî
Bêwar

Min rehet bernade hertim eşê min,
Geh dilê min, geh serê min bê hesav dêşe,
Herrojî dimîne nivcî îşê min,
Bi van eşava bêwar derdkêşe.

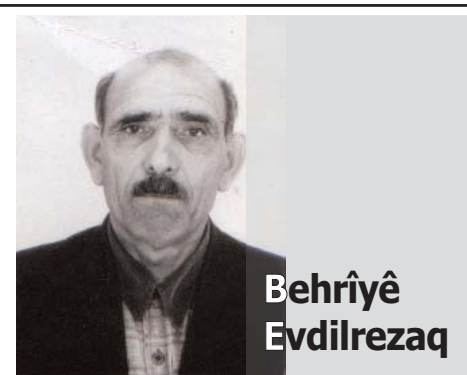
Ev eşana ji minra of dane zemîn,
Ez dijîm li nava mirovên bikîn.
Rawestiyam dijî wan ez bûm xemgîn,
Ji bo kû ji xwera rastî kir pêşe.

Ji heqîyê li cîya qe behs nakin,
Jîyanêda mirov rastîyê hes nakin.
Hevdu înkâr dikin, hev qebûl nakin,
Cîhana wehada Barî xemkêşe.

Wekhevîyê mirov çima hes nakin,?
Hevra nabin teyax, hevdu şa nakin?
Cudatîyê yekser çima ranakin?
Hemberî hev çima dibine dujmin?

Wekî emê weha hevdu înkarkin,
Lê çima Xweda em xuluqandin?

9.X.2012.

Behrîyê
Evdilrezaq

Ruh nadime te

Ruh nadime te, ey Ezrayîl,
Li xerîvîyê min meke dîl.
Însaf bike, bibe qayîl,
Li welêt ez ruh bidime te.

Xwesteka min wayne serî,
Ber min vebî derge, derfî.
Bê birrînê dengê girî,
Biseqire dilê Behrî.

Ez ruhekî deyîndarê te,
Giran nakim qet halê te.
Dema Kurdistan bu ava,
Ruh ji tera bikim rewa.

Ala sê reng bimilmile,
Têke dilê dijîmin kulle.
Warê-warê li wê demê.
Ji wur wêda nakim xemê.

Ew hesreta dilê minda,
Bila neçe axa sarda.
Bibînim azadya kurda,
Ruh bidime te Amedêda

Türkiyədə kürd dilində ayrıca dərs

On illərdən bəri Kürd xalqı öz varlığını, dilini-adət ənənəsini yaşatmaq üçün 100-dən artıq inqilabi mübarizə aparmışdır. Milyonlarla insan ölümündən sonra nəhayət AKP rəhbərliyi olumlu bir addım atdı. Kürd xalqının kimliyi

və dili bu gün TBMM-nin gündəmindədir.

Türkiyə baş naziri R.T.Ərdoğan kifayət qədər şagird toplana bilərsə, kürd dilində ayrıca dərslər qoyulacağını açıqlayıb.

AK Parti sədri və baş nazir Rəcəb Tayyib Ərdoğan partiyasının Türkiyə Böyük Millət Məclisindəki fraksiya yığıncağında etdiyi çıxışında bu haqda deyib: "İllərlə o tək qalan, xor baxılan, izolyasiya edilən insanların bərabər vətəndaş halına gətirilməsini heç kim müxtəlif yerlərə yozmamalıdır. Türkiyədə

yaşayanlar yalnız və yalnız bir normallaşma prosesidir. Bununla yanaşı şagirdlərimiz "Fərqli Dil və Ləhcələrin Öyrənilməsi Haqqında" Qanun çərçivəsində yaşayan dillər və ləhcələr adı altında yerli dil və ləhcələri öyrənmə imkanına qovuşurlar. Məsələn, kifayət qədər sayda şagird bir araya gələrsə, kürdcə bir ayrıca dərs qoyula biləcək, öyrədiləcək və öyrəniləcək. Bu tarixi bir addımdır. Ehtiyac və tələb vəziyyətinə görə fərqli ana dillərə malik vətəndaşlarımız bu əhatədə dillərini inkişaf etdirə biləcək".

Suriya müxalifətinin yeni lideri dünyanı köməyə çağırdı

Rusiya Bəşər Əsədin arxasından çəkilir

Suriya gərginlik və hökumət qüvvələri ilə müxaliflər arasında silahlı qarşıdurmalar davam edir. Toqquşmalar ölkənin paytaxtı Dəməşqdə də intensivləşib. Şəhərdə güllə ilə dəlik-deşik edilən yaşayış binalarının sayı artır. 17-si Dəraa, 6-sı isə Homs şəhərində olmaqla, daha 23 dinc sakin öldürülüb. Onlardan 9-nun qadın, 3-nün isə uşaq olduğu bildirilir.

Dəraa və Homsda şəhərlərin bombalanması nəticəsində dinc sakinlərin ölməsinə etiraz olaraq kütləvi nümayiş də keçirilib. Aksiyada minlərlə adam iştirak edib. Müxalif hərbcilər Homsda Bəşər Əsəd rejiminə sadıq Hərbi Hava Qüvvələrinin bazasını ələ keçirib. Bu barədə "Əl Ərəbiyə" telekanalı iyunun 10-da məlumat yayıb. Kanalın məlumatına görə, bazadakı əsgərlərin əksəriyyəti müxalif silahlıları gören kimi mövqelərini qoyub qaçtblar.

Bu arada Suriya Milli Şurasının yeni rəhbəri Əbdül-bəsit Sida dünya güclərini bu ölkənin dinc sakinlərini Əsəd rejimindən qorumağa çağırıb. O, iyunun 10-da öz vəzifəsinin icrasına başlamaq münasibətilə İstanbulda keçirdiyi mətbuat konfransında BMT-yə müraciət edib ki, Əsəd rejiminə qarşı güc tətbiq olunsun: "Əgər Təhlükəsizlik Şurası razılığa gələ bilmərsə, onda bir neçə ölkə BMT-nin mandatı olmadan da bu istiqamətdə fəaliyyətə keçə bilər".

Sida həmçinin, Rusiya və Çini Suriyada baş verənlərlə bağlı beynəlxalq birliklə eyni mövqə tutmağa çağırıb. O, İran rəhbərliyini də Suriya xalqının iradəsinə hörmət

göstərməyə səsləyib. Sida bildirib ki, İran-Suriya münasibətləri hər iki ölkənin xeyrinə söykənən yeni bir dövrə girəcək və Tehran rejimi bu dövr üçün hazırlıq görməlidir. Sida Suriya xalqına dəstək verən ölkələrə təşəkkür edib. O, BMT və Ərəb Liqasının ortaq nümayəndəsi Kofi Annanın səylərini yüksək qiymətləndirdiklərini deyib. Sida "Suriya xalqının inqilabının yanında olduğu" üçün Türkiyəyə ayrıca minnətdarlıq edib.

Sida deyib ki, Suriyada 49 ildir hökmranlıq edən "BƏƏS rejimi" son bir ildə xalqa qarşı törətdiyi əməllərə görə legitimliyini itirib. Suriya Milli Şurasının yeni lideri bəyan edib ki, Əsəd rejimi ölkənin bir çox şəhərlərinə nəzarəti itirib və hazırda son nəfəsini yaşayır. 56 yaşlı kürd fəali Seyda Suriya Milli Şurasının rəhbəri postuna iyunun 9-da qurumun Baş Katibliyinin İstanbulda keçirilən iclasında seçilib.

Əsəd rejiminə açıq dəstək verən və Suriya hakimiyyətinə qarşı sərt tədbirləri əngəlləyən Rusiyanın xarici işlər naziri

Sergey Lavrov g ö z l ə n i l m ə z bəyanatla çıxış edib. O, deyib ki, Suriyalılar öz aralarında razılığa gəlsə, rəsmi Moskva Bəşər Əsədin istefasını dəstəkləyəcək. Nazir həmçinin Kofi Annanın sülh planına münasibət bildirib. O, deyilənlərə baxmayaraq, bu planın heç də yararsız olmadığını diqqətə çatdırıb.

Lavrov xarici qüvvələrin Suriya müxalifətini hərbi əməliyyatlara təhrik etdiyini vurğulayıb.

Lavrov Suriyadakı vəziyyəti Dağlıq Qarabağ nümunəsində həll etməyi təklif edib. Rusiyalı nazir Suriya və Qarabağ münaqişələri arasında paralel aparıb. Brifinqdə çıxış edən nazir müharibələrin bu cür konfliktlərin həlli üçün çıxış yolu olmadığını bildirib.

"Növbəti dəfə təkrar edirəm - konfrans siyasi nizamlaşmanın parametrlərini qabaqcadan müəyyən etmək üçün yox, zəruri şəraitin yaradılması, suriyalılar özləri bununla məşğul olması və onları daima danışıqlara davam etmək üçün təkan verməkdir. Dünya ictimaiyyəti ümumi qəbul edilmiş prinsiplər əsasında fəaliyyət göstərir - tərəflər özləri razılaşmalıdırlar. Məsələn, Qarabağ problemi kimi. ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri şərtləri təmin edir, tərəfləri kompromis üçün təkan verir, ancaq zorla qərar verdirmirlər. Bütün hallarda, o cümlədən Suriyadakı vəziyyətdə də məhz belə davranmaq lazımdır", - deyər Sergey Lavrov söyləyib.

Bərzani İsraildən təyyarə alır

Kürdüstan muxtariyyətdən çıxmaq istəyir?

İslamazeri.az-ın İraq mənbələrinə istinadən verdiyi xəbərə görə, İraqın Kürdüstan muxtariyyətinin rəhbəri Mesud Bərzani, İsraildən təyyarə almaq üçün müqavilə imzalayıb. Kürd mənbələr, Mesud Bərzaninin oğlu Mənsurun, İsrailin təhlükəsizlik komandiri Rekar Mufel və İraq Kürdüstan muxtariyyətinin yerli rəhbərlik ilə əlaqələri koordinasiya üzrə məsulu Benyadin Muntari ilə görüşdüyünü yayıb. Mənsur Bərzaninin, İsrail rəsmiləri ilə ikili əlaqələrin inkişaf etdirilməsi üçün görüşlər təklif etdiyi bildirilir.

"İrana hücumdan 5 dəqiqə sonra ..."

"İrana hərbi hücumdan 5 dəqiqə sonra bütün bölgəni müharibə bürüyəcək"

Share on vk Share on facebook Share on mymail.ru Share on favorites More Sharing Services İsrail rejiminin təhlükəsizlik orqanı olan "Mossad"ın keçmiş rəhbəri Meir Daqan iyunun 4-də jurnalistlərə açıqlamasında Qərbin İrana mümkün hərbi hücumundan danışdı.

"Media forum" saytının məlumatına görə, İrana hərbi hücumun əleyhinə olduğunu bildiren Meir Daqan deyib: "İrana hərbi hücumdan 5 dəqiqə sonra bütün bölgəni müharibə bürüyəcək. Hücum etmək çox asandır. Lakin heç kəs soruşmur ki, bu hücumdan 5 dəqiqə sonra nə baş verəcək. İrana hərbi hücumdan 5 dəqiqə sonra biz regional bir müharibə ilə üz-üzə qalacağıq. Əgər mən inana bilsəydim ki, İranın nüvə proqramını bir hücumla 10 il geriye atmaq olar, onda hücumun tərəfdarı olardım. Lakin nəzərə almaq lazımdır ki, İrana hücum yalnız bu ölkənin rəhbərlərini atom silahına yiyələnmək üçün qəti qərar qəbul etməyə təşviq edəcək".

Türkiyədə PKK-la əlaqəsi olan onlarla şəxs həbs edildi

Türkiyədə dünən PKK ilə əlaqəsi olduğundan şübhələnən onlarla insan həbs edilib. ANN.Az-ın "Today's Zaman"-a istinadən verdiyi xəbərə görə, ölkənin şərqində yerləşən Ağrıda PKK-nın üzvü olmaq ittihamlarıyla 8 nəfər həbs edilib. Bir neçə ay məlumat topladıqdan sonra Ağrı Polis Departamentinin terrorizmlə mübarizə dəstəsi Ağrının Doğubayazıt ərazisindəki PKK üzvlərinə qarşı əməliyyat başladı. 14 müxtəlif ünvanda həyata keçirilən basqınlarda 15 nəfər həbs edilib. Digər əməliyyatların birində isə Hakkari vilayətində qadınlar da daxil olmaqla, 16 nəfər, Bursada isə 4 nəfər həbs edilib.

Kürd əsilli millət vəkiline 14 illik həbs

Aysel Tuğluk təhlükəli çıxışında və PKK-nın təbliğatını aparmaqda ittiham olunur. Türkiyədə kürd əsilli millət vəkili Aysel Tuğluk bu gün 14 il 6 ay həbs cəzasına məhkum edilib. NİA-nın "Today's Zaman"-a istinadən verdiyi xəbərə görə, Tuğluk 2007-2010-cu illər arasında etdiyi 12 çıxışında terrorçu təbliğat aparmaqda və Kürdüstan Fəhlə Partiyasının (PKK) üzvü olmaqda ittiham edilib. Diyarbakır 4-cü Ağır Cinayətlər Məhkəməsi etdiyi çıxışlara görə Aysel Tuğluka 6 il 3 ay, terrorçu təşkilatın təbliğatını aparmaq ittihamlarına görə isə əlavə 8 il 3 ay həbs cəzası verib. Xatırladaq ki, Diyarbakır məhkəməsi keçən ay daha bir millət vəkili Leyla Zananı PKK üzvü olmaq və PKK təbliğatı aparmaqda təqsirli bilərək 10 il həbs cəzasına məhkum etmişdi.

“Kürdüstan” proyektində

“...Azərbaycanın 20 ildən artıq zaman kəsimində demokratikləşməsinə lazımi diqqətin göstərilməsinin və indiki hakimiyyətdə təmsil olunanların əhəmiyyətli qisminin mənşəcə başqa etniklərdən olmasının başlıca səbəblərindən biri də məhz budur”

Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov 9 iyun 2012-ci il tarixində Suriya ilə bağlı ölkəsinin mövqeyini açıqlayarkən bu məsələnin həllində Qarabağ münaqişəsinin model olaraq qəbul olunmasını təklif edib. O, sözügedən müqayisəni aparmaqla guya münaqişə edən tərəflərin problemi müharibə yoluyla həll edə bilməyəcəklərini nümunə göstərmək istəyib. “Ən uğurlu nümunə” isə nədənsə Qarabağ münaqişəsi olub.

Halbuki bənzər olmayan situasiyalarda bir vəziyyəti digərinə uğurlu nümunə göstərmək mümkün deyil və Suriyadakı vəziyyətlə Qarabağ konfliktini qətiyyətlə oxşar hadisə adlandırmaq olmaz. Suriyadakı münaqişənin kökündə ən azı ilk baxışdan demokratikləşmə prosesi dayanır, Qarabağ məsələsi isə bir dövlətin fərqli etniklər arasında bölüşdürülməsi, başqa sözlə desək, onun ərazi bütövlüyünə qəsdidir.

Məntiqlə, siyasi rejim məsələsi olan Suriya probleminə tamamilə başqa aspektdən yanaşılmalıdır və belə olsa, dünyada Suriyaya həm coğrafi, həm sosio-psixoloji, həm də geosiyasi baxımdan tamamilə yaxın olan modellər tapıla bilər. Məsələn, şərti olaraq “ərəb baharı” adlandırılan proseslərdə öz spesifik xüsusiyyətləriylə fərqlənən Misir, Liviya, Tunis, Yəmən və s. kimi modellər var. Suriya üçün bunlardan ən uyğununu tapıb həyata keçirmək imkanı da tükənmiş deyil. Hətta ona təklif olunan modellərin hamısından imtina edəcəyi təqdirdə Bəşər Əsədin siyasi iradəsini nəzərə almadan Liviya modelini gündəmə gətirmək olar. Yəni hərbi müdaxilə ilə Yaxın Şərqi ikinci Hannibalını devirmək ehtimalını nəzərdə tuturam.

Sergey Lavrov isə bu qədər rəngarəng modelləri bir kənara qoyub ilk baxışdan Suriyaya heç bir əlaqəsi olmayan Qarabağ modelindən danışır. Deməli, məsələ ilk baxışdan göründüyü kimi deyil və Suriya problemi bəlkə də öz yaxın

ətrafında baş verən proseslərdən çox, Qarabağ münaqişəsinə analoji bənzərlik göstərir. Bu analoji bənzərlik yalnız və yalnız Bəşər Əsəd ölkəsinin bizdəki kimi, daha doğrusu, bizdəkindən daha betər – müxtəlif hissələrə bölünməsi ola bilər.

Suriya ətrafında baş verən hadisələr də bu ehtimalı təsdiqləyir. Verilən informasiyalara görə, Lavrovun məlum bəyanatı səsləndirdiyi gün Türkiyədə toplanan Suriya müxalifəti bütün beynəlxalq güclərin onlardan bu vaxta qədər tələb etdikləri qərara imza atıblar. Özlərinin vahid liderinin müəyyənləşdirilməsində ortağ məxrəcə gəliblər. Ötən ay istefa verənə qədər Suriya müxalifətinin əsas lideri olan Burhan Galyunun

postuna gətirildiyi xəbər verildi-red.).

Elə Suriyanı öz ərəb qardaşlarından çox, Azərbaycan dindaşlarıyla eynitələli edən də budur. Məsələ burasındadır ki, Suriya müxalifətinin liderliyini qəbul etməyə hazırlaşan yeni sima milli mənsubiyyətçə ərəb deyil, kürddür. Liderliyin ona keçməsi istər-istəməz Suriya kürdlərinin prosesə daha çox cəlb olunmasıyla nəticələnəcək. Bu isə öz növbəsində qonşu İraqda müşahidə olunduğu kimi, qurulacaq yeni Suriya hakimiyyətində kürdlərin əsas söz sahibinə çevrilməsiylə nəticələnəcək.

Lavrovun təklif etdiyi Qarabağ modelindən belə çıxır ki, Suriyanın iki döyüşən siyasi gücləri arasında Qarabağda olduğu kimi uzunmüddətli, daha doğrusu, qiyamətə qədər davam edən atəşkəs elan olunacaq və tərəflər öz camaatının ağasına çevriləcək. Yəni, nə Bəşər Əsəd Əbdülbəsit Seydanın nəzarətində olacaq bölgəyə “burnunu soxa biləcək”, nə də Əbdülbəsit, Bəşər Əsədin “monopoliyasına” müdaxilə edəcək.

Nəzərə alsaq ki, İraqın şimalında da mərkəzi hakimiyyətdən çox da asılı olmayan Kürdüstan adlı siyasi-inzibati idarəetmə strukturu var və eyni millətdən formalaşan bu iki qurum arasında işbirliyinin yüksək

çoxdan planlaşdırılan “Kürdüstan” dövlətinin yaranmasına doğru aparır və bu, əslində Lavrovun da təklifi deyil. Kim bilir, bəlkə də beynəlxalq aləmdə artıq bu barədə müəyyən razılaşmalar əldə olunub, prosesin ssenarisi yazılıb və hər kəs öz üzərinə düşən rolu ifa edir?! Rusiyaya bu prosesdən pay qoparması üçün isə “pis polis” rolunu oynamaq vəzifəsi düşüb və o səbəbdən də BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının guya çıxarmaq istədiyi qərarını boykot etməklə məşğuldur.

Ssenarinin qarşılıqlı razılıq əsasında planlaşdırıldığını sübut edən başlıca amil ABŞ-ın Suriya məsələsinə gözlənilmədiyindən daha az diqqət yetirməsidir. Məlum olduğu kimi bu vaxta qədər Bəşər Əsədin devrilməsini vacib şərt kimi ortaya qoyan ABŞ-ın son zamanlar bu məsələdə susqunluğu müşahidə olunur. Hətta bu mövqə dəyişməsi Türkiyə rəsmilərinin də gözündən qaçmır və rəsmi Ankara buna açıq etirazını bildirir.

Əlbəttə, qonşu dövlət ona görə narahat olmur ki, o, dünyanın demokratikləşməsi prosesində ABŞ-dan daha çox maraqlıdır və Suriya xalqının taleyinə acıyır. Onu narahat edən məsələ özünün ABŞ-ın strateji müttəfiqliyindən uzaqlaşması və bu vaxta qədər tutduğu mövqeyini

yerinə hazırda İsveçdə yaşayan Əbdülbəsit Seydanın gətirilməsi ehtimalı böyükdür (Dünya Əbdülbəsit Seydanın Suriya Milli Şurasının lideri

səviyyədə qurulacağı gözlənilir, onda yaranacaq mənzərəni tam cılıpaqlığıyla görə bilirik. Göre bilirik ki, prosesin bu axarı Yaxın Şərqdə

yavaş-yavaş Rusiyaya buraxmasıdır.

Rəsmi Ankara gözəl başa düşür ki, bu müttəfiq dəyişikliyinə, Suriya

Azərbaycanın rolu

üzərində yürüdülmüş siyasətdə artıq başqa havalara çılınmasının və ən əsası Türkiyənin bu prosesdən uzaq tutulmasının yeganə səbəbi ola bilər. Yəqin, Yaxın Şərqlə bağlı yürüdülmüş yeni siyasət Türkiyənin də milli maraqlarına cavab verməyəcək ki, qonşu dövlət bu proseslərdən uzaq tutulur.

İnsafən, qardaş ölkənin tərəddüdlərinin əsası da var. Ən önəmli əsas ABŞ tərəfindən hazırlanan "Yeni Yaxın Şərq" xəritəsində "Kürdüstan"ın ayrılması nəzərdə tutulan bölgədə ən çox itirən tərəfin Türkiyənin olması ehtimalıdır. Xəritəyə görə İraqın və Suriyanın şimalı yeni qurulacaq dövlətin ərazisinə verilecəksə, Türkiyənin hardasa yarısına qədər əlindən çıx-

parçalanmasından keçir. Bu baş verərsə, "Kürdüstan"ın özünü saxlaya bilməsinin yolu açılacaq və iqtisadi potensialı, geostrateji mövqeyi ən yüksək səviyyədə olan Yaxın Şərq dövləti yaranacaq.

Belə ki, Şimali İraq zəngin neft yataqlarına sahibdir. Dünya neft ehtiyatına görə üçüncü yerdə olan İraqın bilinən neft ehtiyatının hardasa 143 milyard barrel olduğu təxmin edilir. Həmin təbii sərvətin hardasa 40 faizindən artığı isə Şimali İraqın payına düşür. Bu hardasa 60 milyard barrel neft deməkdir. Qeyd edək ki, Azərbaycanın neft ehtiyatı statistikalara görə 7 milyarddır. Yeni orta hesabla tək Şimali İraq nefti "Kürdüstan"ın Azərbaycanın hardasa 8 dəfə artıq

"Kürdüstan"ın verilməsi isə həmin problemin tamamilə ortadan qalxmasına münbit şərait yaradacaq. Zira, "Kürdüstan"ın Aralıq dənizinə birbaşa çıxışı yaranacaq və bu, iqtisadi baxımdan neftin İran körfəzinə nəqlindən daha səmərəlidir. Şimali Suriyanın bu qədər geostrateji önəmi həm də yeni yaranacaq dövləti transmilli layihələr üçün ən əlverişli coğrafiyaya çevirəcək.

Qeyd edək ki, Türkiyə bölgədəki bu strateji mövqeyinə görə dünya dövlətləri sırasında öz sözünü deyəcək vəziyyətə gəlib, iqtisadi cəhətdən inkişaf edib. İndi həmin bölgə geostrateji potensial baxımından heç də Türkiyədən geri qalmayan siyasi-inzibati sistemə hamildir. Rəsmi Ankaranı ABŞ-a

minillik həqiqi sahibləri ilə müharibə vəziyyəti istənilən gücdə olmasına baxmayaraq, qurulacaq yeni dövləti məhvə apara bilər. Belə vəziyyətdən ən optimal çıxış yolu yeni müttəfiqlərin yaranmasıdır.

"Kürdüstan"ın ən təbii müttəfiqi təbii ki, İsraildir. Fəqət dini mənsubiyyət baxımından bölgə xalqlarıyla fərqli inanc sistemində sahib olan və yürütdüyü siyasətlə bütün müsəlman dünyasının təpkisini qazanan İsrail ən yaxşı müttəfiq də deyil. Bölgədə yaşayan kürdlərin sosio-mədəni halı bu müttəfiqliyi həzm edəcək durumdan xeyli uzaqdır. Bəlkə də Yaxın Şərq xalqları içərisində ən dindarı olan kürdlərin İsrailə dostluğu qəbul etməsini gözləməyin mümkünlük dərəcəsi olduqca aşağı səviyyədədir. Bu gün müsəlman dövlətlərinin anti-demokratik rejimlərində əziyyət çəkdiyənlərdən istər-istəməz bu proyektə qoşulan insanların sabah fələstinlilərin qanını tökən, müqəddəs kitabında belə xoş sözlər yazılmayan İsrailə yeganə müttəfiq olduqlarını gördükdə necə reaksiya verəcəyini proqnozlaşdırmaq qeyri-mümkündür. Belə vəziyyətdə yeni müsəlman müttəfiqlərə ehtiyac var.

İsrail-"Kürdüstan" müttəfiqliyinə qoşula biləcək ən gözəl potensiala malik dövlət isə təbii ki, Azərbaycan ola bilər. Üstəlik, sözügedən proyektə Azərbaycanın da qazananlar sırasında yer alması onu bu ittifaqda maraqlı tərəfə çevirir.

Fəqət Şimalı, Cənublu Azərbaycan xalqının Türkiyəyə yaxınlığı bu proyektin reallaşmasına əngəl ola biləcək yeganə amildir. Xüsusilə Azərbaycan müxalifətinin yarandığı gündən etibarən Türkiyəyə duyduğu qarşılıqsız simpatiya məsələni qəlizləşdirir. Bu problemin qarşısının alınmasının ən asan yolu isə məsələlərə səmimi şəkildə "iki dövlət, bir millət" prizmasından yanaşan qüvvələrin hakimiyyətə gəlməsinə maneələr törətməkdir. Bütün əlverişli fərsətlərə baxmayaraq, Azərbaycanın 20 ildən artıq zaman kəsimində demokratikləşməsinə lazımi diqqətin göstərilməsinin və indiki hakimiyyətdə təmsil olunanların əhəmiyyətli qisminin mənşəcə başqa etniklərdən olmasının başlıca səbəblərindən biri də məhz budur.

Maraqlıdır ki, indiyə qədər İranla dostluq əlaqələrində olan Azərbaycan hakimiyyəti son vaxtlar İsrailə hərbi əməkdaşlıq müqavilələri bağlayır və Cənubi Azərbaycan problemini dilə gətirməyə çalışır. Rəsmi Bakının Türkiyəylə də əvvəlki münasibətlərini qoruduğunu söyləmək çətindir. Görünür, bizimkilər də üzərlərinə düşən beynəlxalq vəzifələrini yaxşı dərk edir və onu layiqincə yerinə yetirməyə çalışırlar. Baxmayaraq ki, yürüdülmüş bu siyasət Azərbaycanı getdikcə Şərq dünyasının heç arzulamadığı dövlətə çevirir və qanlı-qadali gələcəyə aparır.

Heydər Oğuz, azpolitika.com

acaq. Kürdlərə ən az torpaq verəcək dövlət isə İran olacaq. İrandan qoparılması nəzərdə tutulan torpaq sahəsinin bu dövlətin qərb sərhədlərindən Urmiya gölünün sərhədlərinə qədər davam etməsi gözlənilir. Hansı ki, bu ərazilər Cənubi Azərbaycan torpaqlarıdır. Deməli, "Yeni Yaxın Şərq" proyektində bizim də fədakarlığımız tələb olunacaq.

Türkiyə "Yeni Yaxın Şərq" proyektində itirəcək tərəflərdən birinin özü olacağını bildiyindən Suriyanın parçalanmasını yox, demokratikləşməsinə, Bəşər Əsəd rejiminin demokratik bir hakimiyyətlə əvəz olunmasını arzulayır. Onun son vaxtlar ABŞ-ın mövqeyində dəyişikliklər etməsindən narahat olmasının əsas səbəbi bununla bağlıdır. Türkiyə gözəl başa düşür ki, Suriya məsələsi indiki halında qalsa belə bu, "Kürdüstan" dövlətinin yaradılması istiqamətində atılacaq ən önəmli addım olacaq. Çünki yaradılması nəzərdə tutulan bu dövlətin ən önəmli ayağı Suriyanın faktiki

zənginlik gətirə bilər. Üstəlik, keyfiyyət baxımından da Şimali İraq nefti Xəzər neftiylə müqayisə olunmayacaq qədər yüksəkdir. Bu təbii ki, onun alım gücünü də artırır. Yalnız Şimali İraqdakı sərvətlə yeni yaradılması nəzərdə tutulan "Kürdüstan"ın bolğənin ən varlı dövlətlərindən birinə çevirmək olar.

Sözügedən proyektin reallaşmasının qarşısını alan yeganə problem Şimali İraq neftinin dünya bazarına çıxarılması məsələsidir. Məlum olduğu kimi, dünya neft transferində indiyə qədər bilinən ən qısa yol "qara qızıl"ın Aralıq dənizinə və ya İran körfəzinə çıxarılmasıdır. Şimali İraq nefti bu vaxta qədər neft bazarına İran körfəzi vasitəsilə axırdı. Bu coğrafiyanın müstəqilləşəcəyi təqdirdə həmin marşrutdan istifadə etmək şansı qalmayacaq. Çünki araya ədavət girecək, İraqla düşmənçilik siyasəti nəticəsində neft nəqli də təhlükəli vəziyyətə düşəcək. Suriyanın parçalanaraq bir hissəsinin qurulması nəzərdə tutulan

etiraz etdirən də məhz bu oyunların planlaşdırılması ehtimalıdır.

Yuxarıda qeyd etdik ki, "Yeni Yaxın Şərq" proyektini çərçivəsində yaranması nəzərdə tutulan "Kürdüstan"ın ən az torpaq verəcək ölkənin İran olması nəzərdə tutulur. Amma bu o demək deyil ki, bu planın reallaşacağı təqdirdə ən az itirən də İran olacaq. Əksinə, İran üçün də böyük fəlakət ssenarisi yazılıb. Xəritəyə baxanda yalnız Urmiya gölü istisna olmaqla, Cənubi Azərbaycanın Şimali Azərbaycanla birləşdirilməsinin planlaşdırıldığını görə bilərik. Amma yaranacaq "Bütöv Azərbaycan" da "Kürdüstan"la dostluq əlaqələri içərisində olmalıdır. Əks halda bölgənin bütün aparıcı millətlərlə düşmən vəziyyətinə gətirilən kürdlərin öz dövlətlərini qoruya biləcək şansı sıfıra bərabər olar. İqtisadi güc, geostrateji potensial, güclü lobbilər bir tərəfdən ərəbləri, bir tərəfdən türkləri, digər tərəfdən isə farsları qarşına alaraq yaşamağa imkan verməz. Bölgənin

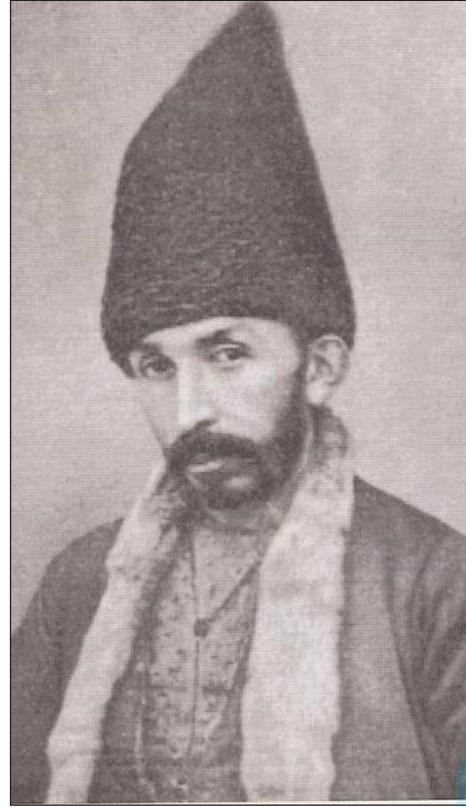
Əvvəli ötən sayımızda

İrəvanda ermənilərin müsəlmanlara qarşı törətdiyi qəddarlıqları və əzazilliyini şəhərin ətraf kəndlərində yaşayan müsəlman kürd tayfaları eşidən kimi silahlanaraq atlara minib, qəzəblənmiş aslan kimi nəre çəkəkə üz qoydular İrəvanda qırğın olan yerlərə. Yollarda əllərinə düşən erməniləri öldürüb, mallarını talan edib, evlərinə od vurub yandırdılar. Ermənilərin qaçanları gəlib bir böyük kənddə cəm olmuşdular. Həmin kənddə dövlətin divanxanası və bir az qoşunu var idi. Həmin qoşun erməni—müsəlman arasında gedən qırğını dayandırmaq üçün kürdlərə mane oldular. Qafqaz canişininin göstərişi ilə cənab Şeyxülislam həzrətləri katolikos Hayrik ilə gəlib məsciddə və kilsədə dualar və xütbələr oxuyub, xalqa nəsihətlər verdilər. Bununla da iki xalq arasında gedən qırğınları dayandırdılar. Bu əhvalatdan sonra erməni qımdatları başqa şəhər və kəndlərə dağılaraq yerli erməni əhalisini müsəlmanlara qarşı davaya qaldırmaq üçün onlar arasında təbliğat aparmağa başladılar. Uzaqgörən və

para yerlərdən gələn müsəlmanlar nəre çəkərək üz qoydular ermənilərin üstünə. Hər tərəfdə ermənilər böyük tələfətə məruz qaldılar və vəziyyəti belə görüb üz qoydular qaçmağa.

Şəhər erməniləri məğlub olandan sonra müsəlmanlar üz qoydular erməni kəndlərinə. Həmin kəndlərdə ələ düşən erməniləri öldürüb, maldövlətini talan və qarət etməklə bərabər evlərinə od vurub yandırdılar. Bu kəndləri darmadağın etdikdən sonra üz qoydular Naxçıvan qəzasındakı Böyük Badamlı kəndinə. Həmin kəndin bütün erməniləri—gənc və qoca, böyük və kiçik öz külfətləri ilə müsəlmanların qarşısına çıxdılar. Tam ehtiramla kəlməyi-şəhadəti deyib müsəlmanlığı qəbul etdiklərini bildirdilər. Müsəlmanlar onları çox sevinclə sakitləşdirib, böyük ehtiramla oradan geri qayıtdılar. Bu xəbər hər tərəfə yayıldı. Erməni qəzetləri yazırdı ki, müsəlmanlar bu qədər qətl və qarətlə kifayətlənməyib, erməniləri məcburi şəkildə öz dinlərindən döndərüb müsəlman edirlər.

Bu əhvalat dövlətə və divan əhlinə çatan kimi hökm elədilər ki, durmadan İrəvan qubernatoru həmin kəndə get-

sakitlik yaradıldı. Bundan sonra Təbriz hakiminin əmri ilə ermənilərdən bütün silah və sursatın (tüfəng, güllə,

idi talan və tarac etdikdən sonra özlərini də qətlə yetirmək istəyərkən bir para divan əhli tez bunun qarşısını alaraq ermənilərin qətlə yetirilməsinə imkan vermədilər.

Ə L A V Ə: 1905-ci ildə Tiflis şəhərində Qafqaz namestniki (canişini) öz övretə ilə faytona minib küçələrin birindən keçdiyi zaman çoxdan fürsət axtaran erməni qımdatlarından 4 nəfər həmin faytonun üzərinə hücum çəkərək xəncər ilə namestniki bir neçə yerindən yaralayıb qaçdılar. Canişinin yanında olan kazak erməninin birini öldürdü, o biriləri isə qaçıb gizləndilər.

Ə L A V Ə: Yəne bu tarixdə divana qulluq edən bir ləzgi müsəlmanını rus xəzinəsinin qabağında ermənilər tapança ilə vurub öldürdülər. Əhvalatdan xəbərdar olan Şuşa qalasının müsəlmanları böyük bir icma ilə gedib həmin ləzginin cəsədini tabuta qoyub böyük məscidin həyətinə gətirirlər. Qüsl verdikdən sonra isə aparıb qəbiristanlıqda dəfn edirlər. Müsəlmanların qəzəbindən ehtiyat edən ermənilər acizane surətdə müsəlmanlardan üzrxahlıq etdilər ki, həmin ləzginə rus bilib öldürüblər. Ona görə

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında Kürd xalqının rolu

davaya qoşulmaq istəməyən ermənilər qımdatların bu fitnə-fəsadlarından uzaq olmağa çalışırdılar. Qımdatlar isə belə erməniləri fürsət düşən kimi tutub öldürürdülər. Həmin bu tarixdə, yeni 1905-ci ildə Tehran və onun ətrafında, eləcə də, Xorasanda vəba xəstəliyi yayılmışdı. İki ay davam edən bu xəstəlik nəticəsində hər gün təqribən yüz adam ölürdü.

1905-ci İLDƏ NAXÇIVANDA BAŞ VERMİŞ ERMƏNİ—MÜSƏLMAN ƏHVALATI

Elə ki İrəvanın fitnə-fəsad törədən erməniləri Naxçıvana gəldilər, orda vəziyyət gərginləşdi. Naxçıvan erməniləri neçə illərdən bəri tədarük etdikləri vuruş sursatlarını—topları, bombaları, beşaçılan tüfəngləri və s. növbəti qırğın üçün hazırlamağa başladılar. Hərbi sursatları keçidlərdə və gizli mövqələrdə yerləşdirdikdən sonra dükən-bazarı bağlayıb, bütün icma ilə qalxıb mövqələrdə hazırladıqları silahlardan qəflətən müsəlmanlar üzərinə gürhagur atəş açmağa başladılar. Əhvalatdan xəbərsiz və dükən-bazarda öz işləri ilə məşğul olan biçərə müsəlmanlar çaş-baş qalıb, bilmədilər nə etsinlər. Kimisi fürsət tapıb dükənə bağladı, kimisi tapa bilməyib, açıq qoyub canını qurtarmaq üçün evlərinə qaçdılar. Yarım saata tüfəngi olan tüfəngini, tapançası olan tapançasını, olmayanlar isə xəncər, külüng, balta, dəhrə və ağac götürüb, ermənilərin müqabilinə gəldilər və onlarla davaya başladılar. Silahsız müsəlmanlar münasib fürsətlərdən istifadə edərək qəflətən erməni silahlılarının üzərinə hücum edib əllərindəki balta, dəhrə, ağacla vurub onları yerə yıxaraq tüfəng və patron-daşlarını əllərindən alıb, üz qoydular davaya. Müsəlmanlara kömək gələne kimi hər iki tərəfdən ölənlər oldu. Bir

məlidir. İrəvan qubernatoru Əlixanov çoxlu kazak götürüb, qoşunla Badamlı kəndinə gəldi. Əlixanovun görüşünə gəlmiş müsəlman dinini qəbul edən ermənilər onu salamlayarkən Əlixanov onların salamını rədd edərək buyurdu ki, erməni qəzetlərinin yazdığına görə müsəlmanlar sizləri zor və hədə-qorxu ilə öz dininizdən döndərərək, müsəlman ediblər. Əgər həqiqət belədirsə, kazak qoşunu burada qalıb, sizi qorumağa hazırdır. Sizə qarşı heç kəs qüvvə işlədə bilməz. Yeni islam dinini qəbul etmiş ermənilər cavab verdilər ki, bizi heç kəs zor və hədə-qorxu ilə müsəlman etməyib. Əksinə, biz özümüz könüllü olaraq, öz razılığımız və rəğbətimizlə islam dinini qəbul etmişik. Bu cavabı eşidən Əlixanov camaata heç bir söz demədən geri qayıdıb getdi.

1905-ci İL TƏBRİZ ƏHLİNİN ƏHVALATI

Naxçıvanda, İrəvanda və Bakıda baş verən iğtişaşlar zamanı İran təbəələrindən olan müsəlman camaatından da məzlum və şəhid olduğunu eşidən Təbriz əhli buna dözməyib qəzəblənir, bazar-dükənə bağlayıb üz qoyurlar erməni məhəllələrinə tərəf. Onlar yuxarıda göstərilən şəhərlərdə nahaq yerə öldürülmüş müsəlmanların qanının əvəzini çıxmaq üçün ermənilərin üstünə gedirdilər. Əhvalatdan xəbərdar olan ermənilər dəhşətə gələrək böyük-kiçik, övret-uşaq qapıları bağlayaraq dad-feryad qoparırlar və əhvalatı Təbriz hakiminə çatdırırlar. O isə erməniləri mühafizə etmək üçün erməni-müsəlman məhəllələrinin arasına qoşun yeridir. Qoşun dəstələri tüfənglərini çəkib atəşə hazır vəziyyətdə dayanırlar. Bununla da Təbriz hakimi ermənilərin öldürülməsinin və evlərinin qarət edilməsinin qarşısını aldı. Bir neçə gün ərzində Təbrizdə

tapança və s.) hamısını yığdılar. Təbrizin erməni camaatı teleqraf və məktubla katolikosa və yerli din xadimlərinə müraciət etdilər ki, ermənilər sakit oturub ədavət törətməsinlər. Çünki əks təqdirdə biz burada müsəlman əhli tərəfindən qətlə yetirilə

qatilin bağışlanmasını xahiş etdilər.

Ə L A V Ə: Yəne bu tarixdə Şuşa qalasında erməni camaatı rus tayfasından bir böyük vəzifəli şəxsi tapança ilə öldürdülər. Həmin bu rus ilk dəfə Qalaya gələndə kasıb olduğundan bir manata belə möhtac imiş. Amma öləndən sonra onun evindən külli miqdarda nəqd pul və əşya çıxmışdır. Buradan aydın oldu ki, o, dövlətə xəyanət edib erməni və müsəlmanlardan rüşvət almışdı.

Xülasə, erməni tayfası bu qəbil şəxslərdən Qalada və kəndlərdə çox öldürürdülər. Bütün bunlara baxmayaraq, müsəlmanlar onlara (ermənilərə) mehribanlıq və hörmət göstərirdilər. Belə ki, bu tarixdə Şahnəzərovlar nəslindən Qriqor ağa adlı birisi vəfat etmişdi.

Müsəlmanların əyan və əşrafları toplaşdı onun dəfn mərasimində iştirak etdilər. Qriqor ağanı tabuta qoyub müsəlmanlar öz qayda-qanunları ilə çiyinlərinə alaraq qəbiristanlığa aparıb dəfn etdilər. Onun özü və ata babaları (Bəhrəm bəy, Cəmşid bəy və Məlik Şahnəzər) müsəlmanlara çox böyük rəğbət bəslədiklərinə görə Qalanın müsəlman camaatı bir neçə gün yas mərasimində iştirak etdilər. Hətta Cəmşid bəyin bir bacısı Hurizad xanım mərhum İbrahim xanın arvadı idi. Bu xanımın övladı olmadığına görə böyük məscidin həyətinə otaqlar tikdirərək vəqf etdiyi otaqlar indi də qalmaqdadır. Cəmşid bəyin özü Rəhim bəyə vəsiyyət etmişdi ki, öləndə məni erməni qəbiristanlığında dəfn etməsinlər. Cəmşid bəy öləndə Rəhim bəy Şuşada olmadığından ermənilər onu aparıb öz qəbiristanlıqlarında dəfn etmişdilər. Rəhim bəy gələndən sonra dərhal Cəmşid bəyin tabutunu erməni qəbiristanlığından çıxarıb kənar yerdə dəfn etdilər.

Ardı var

bilərik.

XORASAN ƏHVALATI

Ə L A V Ə: Yəne bu tarixdə etibarsızlığı və nahaq yerə qan tökməyi və müsəlmanlara qarşı qəddarlığı ilə hamıya yaxşı məlum olan erməni tayfası bir para müsəlman əhlini guya ermənilərin özündən qorumaq və mühafizə etmək üçün onları şirin dilə tutub öz evlərində sığınacaq verirlər. Sonra isə onları qətlə yetirib, bədən üzvlərini kəsmiş, başlarına nal və mismar çaldıqları müsəlmanlara məlum olmuşdur. O cümlədən, Xorasan əhli də bu əhvalatdan xəbərdar olan kimi qəzəblənib, həmin saat töküldülər erməni dükanlarının üstünə. Nə qədər mal və əşyaları var

Rauf İlyasoğlu, şair-publisist

Məni görərkən əslən Qubadlıdan olduğumu bilən Etibar adlı dostum – ə, kürd necəsən? Sözüne yazdığım bir şeir yadıma düşdü.

Ay Etibar, gəl danma sən soyunu,
Zurna, qabal ilə olan toyunu,
Nobata getdiyini keçi, qoyunu,
Yediğin qaymaqdır, yoxsa ki, çiyə,
İndi lağ edirsən de, kürdə, niyə?

Əlbətdə ki, bu şeir zarafatyana yazılsa da heç bir xalqın, millətin şərəfi alçaldılmamalıdır. SSRİ dağılsa da elə bilməyin ki, dünya dağılacaq, və ya Rusiya çökəcək. Rusiya nə qədər zəifləsə də, atom bombası, güclü silahı, texnikası olan ölkədir. Azərbaycanı özündən asılı etmək üçün Qarabağ oyunu Kremldə hazırlanıb, ermənilərdən alət kimi istifadə edilir. Türk dünyasının birləşməsinin qarşısını almaq üçün dünya institutlarında (Kreml və Ağ Evdə)

Cəmiyyətdə insanlar təhsilin pullu olmasına necə baxır? Əgər pul gücünə oxuyub alim olursansa, sən cəmiyyətə nə kimi xeyir verə bilərsən?

Axi Sovet dövrünün bezi gözəl adətlərindən, qanunlarından vaz keçməməliyik. O dövrlərdə əvvəla təhsil pulsuz olub. Kasıbçılıqla böyüyən Xudu Məmmədovun dünya şöhrətli alim olmasında ədalət prinsipinin gözlənilməsi, elmə, biliyə, o dövrlərdə daha çox önəm verildiyinə sübutdur.

Test sisteminə mən yaşda olan insanların çoxu heç də müsbət yanaşmır. Əgər bir sualın cavabı A, B, C, D-lərdən biridirsə, oxuyan tələbə onu asan biləcəkdir. Çünki, bilən tələbənin yaddaşına test kömək edir. Testdəndirsə, bilet sistemi daha mükəmməl olar. Məs, 2. A-ci biletində 1-ci sual – Ağdam şəhəri nə vaxt işğal olunub? Əhalisi, ərazisi,

JURNALISTİN DÜŞÜNÇƏLƏRİ

Əvvəli ötən sayımızda

Əlbətdə ki, vaxtsız, silahlı gələn ermənilər planlı surətdə Azərbaycanlı dinc əhaliyə quldurcasına basqın edərək onları bu doğma yurd yerlərimizdən əl çəkmək üçün gözlərini qorxutmağa gəlmişdilər. Alaçıqın küncünə sıxılıb yekəpər diğalara nifrətlə baxırdım. Doqquz-on yaşında özümü qorumağı və ermənilərə qəlbimdə nifrəti gəzdirməyə başladım. Bir neçə kilometr aralıda qonşu obalar da var idi. Qubadlının Zılanlı, Soltanlı kəndlərinin dinc sakinləri, ferması da o ərazidə yerləşmişdi. Əslən kürdlər olan o kəndlərin sakinləri yuxarıda qeyd etdiyim kimi, azərbaycanlılarla qaynayıb qarışmış, hamı bir-birinə «əmi oğlu» deyirdi. Əslində kürdlər indid biri-birin miu a deyirlər. Həmin kürd obasının kişiləri ilə birlikdə arvadlı-uşaqqlı çomaqlı adamlarının bizim obaya köməyə gəldiyini gördük. Onların qışqırtısı, bizə köməyə gəlməsi, erməni qudurmuş diğalarının tez əkilərək qaçmasına səbəb oldu. Bu faciə mənim uşaq xatirəmdə qalan hadisələrdən biridir. Ağı göyçəklər mənim sözlərimi ikibaşlı başa düşməsinlər.

Müsəlmanlar arasında qırğın yaratmaq, xaçpərəslərə – onların ağılsız rəhbərlərinə xas xüsusiyyətlərdir. Mənim bu söhbətim tariximizi bilməyən «Qubadlılısan, demək kürdsən və ya Laçınlısan, Kəlbəcərlisən – kürdsən» deyən insanlara aiddir. Düzdür Laçında, Qubadlıda, Kəlbəcərdə kürdlər yaşayıb, mehriban, təsərrüfatçıl insanlar olub. Mən cəsərlə deyirəm ki, Azərbaycanda (indi daha çox dəbdə olan) PKK-çı olmayıb. Laçınlı Sultan bəy deyilənə görə əslən kürd olsa da Zabux körpüsündə Azərbaycanlıların qatı düşməni olan təkqulaq Andronikin quldur dəstəsini məhv edərkən, biz gerek Sultan bəy Bakıda heykəl ucaldıyıq, nəinki Şaumyana?

Hansı ki, Şaumyan və onun daşnak ordusu Azərbaycanda yaşayan qeyri erməni millətlərini – istər rus, malakan, ləzgi, tat, kürd, azərbaycanlı olsun – onları qırıb məhv etdiyi halda Şaumyana küçə, kolxoz, şəhər, kənd adları (saysız, hesabsız), heykəllər ucaldıldığı zamanlar, Sultan bəy kimi qeyrətli kişilərin nəslini məhv edilir, elin qeyrətli oğulları dara çəkilirdi.

düşmənçilik yaratmaq texnologiyaları, bəşəriyyətin sayının azaldılması ilə ərzaq proqramını həll etmək mütəxəssislər tərəfindən hazırlanmış konsepsiyadır.

Çox şübhəsiz ki, bəşəri yaradan Uca Allah insanın ruzasını da verib və verəcəkdir. Əgər xalqlar, millətlər arasında mehribançılıq, sevgi, məhəbbət, insana hörmət sözdə yox, əməldə olsa, dünya hər zaman çiçəklənər. Zəhər yayan silahların, zərərli zavodların tüstüsündən havamızı, dağımızı, meşəmizi, çəmənimizi zəhərləməkdənsə, çiçəkli dağlarımızda arı saxlamaqla, kənd təsərrüfatını inkişaf etdirməklə ərzaq proqramını düşünülmüş formada həyata keçirməklə, insanlarda paxıllıq, xəbislik hissini aradan qaldırmaq üçün şüurlu surətdə düşünmək lazımdır. İmkansız, əlsizə, əlilə əl tutmaq, onlara hər cür şərait yaradılmalıdır. Bəşəriyyət sağlam olsa, sərhədlər ləğv olunar. Hər şey qanun çərçivəsində olmalıdır. Hər bir ölkədə özbaşınalıq, anarxiya, çapıb talama, israfçılıq olmamalıdır. Ticarəti də müqəddəs kitabımız olan «Qurani-Kərim»də yazıldığı kimi insafla, həm də qazancından zəkat verməklə həyata keçirməlisən. Xaricdən gələn malların üzərinə 10 qat artıq gömrük haqqı, şapka əməliyyatı (bütün sahələrə aiddir) qoyulmamalıdır.

Hər bir kəs vicdanı qarşısında (əgər varsa) cavab verməlidir.

Rüşvətxorluğun kökünü kəsmək üçün ilk öncə hər bir vətəndaş normal dolanmalı, ehtiyacı təmin olunmalıdır. Bu şərtlə ki, sağlam insanlar mütləq işləməli və cəmiyyətə yararlı olmalıdırlar. İnsanın minimum dolanışıqı təmin edilməlidir. İstehsalatda şikəst olan, müharibədə yaralanan insanlar sıxılmamalıdır. Məmur özbaşınalığının qarşısı alınmalı, hüquq-mühafizə orqanlarında ədalət bərpa olunmalıdır. Xalqın sözü eşidilməlidir. Vətəndaşların ərizə və şikayətlərinə düzgün baxılmalıdır.

Bir faktı da nəzərinizə çatdırım. Almaniyada vətəndaş əgər bir siqaret kötüyünü yerə atırsa, vacib deyil ki, polis gəlib sənə nə isə desin, yanındakı vətəndaş səni tənbeh edir və sən öz səhvini başa düşürsən. Şüuru inkişaf etmiş cəmiyyət həmişə irəliyə gedəcəkdir.

yaşayışı barədə danışı!

2-ci sual...Qubadlıni göstər və hansı rayonla qonşudur? və s.

Əlbətdə ki, bilən tələbə xəritədə Qarabağla Qaradağı dəyişik salmayacaqdır.

Oxucularımı yormamaq üçün söhbətimi yekunlaşdırmaq istəyirəm. İndi isə gəlin Allahın bizə verdiyi ömrü mənalı, şərəfli yaşayaq. Paxıllıq, xəbislik və s. mənfi keyfiyyətlərdən uzaq olaq. Alimlər və həkimlərin qənaəti belədir ki, əsəb yüzlərlə xəstəliklərin əmələ gəlməsinə səbəb olur. Odur ki, əsəblərinizi qoruyun.

Əlbətdə ki, dünyada baş verən bir çox mənfi proseslərin ölkəmizə sirayət etməməsi üçün ilk növbədə hər bir məmur, hər adi vətəndaş belə Müqəddəs Kitabımız olan «Qurani-Kərim»in ayələrində buyurulan əməllərə görə hərəkət etməli, insafını əldən verməməlidir.

Günahsız qanlar tökülməməlidir. Bir milyon manata ayı kəsdirib yeyən məmur balası cəzalandırılırsa, xalqın malını «talayanlara», «gözün üstə qaşın var» deyilmirsə, xalqla hökumət arasında dərin uçurum əmələ gələ bilər ki, bu da çox acı nəticələr verə bilər.

Hiyləgər qonşu tərəfindən ərazisi işğal olunmuş ölkənin idarə müəssisələrində, ilk növbədə Müdafiə Nazirliyində, eləcə də digər güc orqanlarda işləyən məsul işçilərinin qanı yoxlanılmalıdır. Əsgərin mənlüyü alçaldılmamalıdır. Əsgərin hamı hörmətini saxlamalıdır. Müəllimlərin, həkimlərin, jurnalistlərin əmək haqqı aylıq dolanmaq üçün, ailəsini təmin etməlidir. Həkim niyə xəstənin əlinə baxmalıdır? Məgər həkim pullu xəstədən aşağı səviyyəlidirmi? Jurnalist niyə yazdığı məqaləyə görə, yazdığı kitablarına görə «qonorar» almamalıdır? Müəllim əlavə saatlarda şagirdlərə niyə dərs keçməlidir. Məgər müəllimin əmək haqqı kifayət qədər olsa o, dərsi vicdanla keçməzmi?

Müəllim, həkim və jurnalist təqaüdə çıxarkən nə qədər təqaüd alır? Bunu düşünen varmı?

İnanıram ki, bütün bu problemlər Milli Məclisdə, Prezident səviyyəsində həll olunsay, təhsilimizin, mətbuatımızın peşəkarlıq səviyyəsi yüksələr, həkimlər öz biliklərini daha da təkmilləşdirər.

Artêşa Azad: Me hevdîtin bi PKK re kir

Avestakurd – Hat zanîn, Artêşa Azad ya Sûriyê û PKK'ê hevdîtin kirine û der barê rewşa Sûriyê û pêşeroja Sûriyê de gotûbêj kirine, lê li gor berpîrsê Artêşa Azad ya Sûriyê 'PKK'ê di biryara xwe de dudile.' Li gor nûçeya rojnameya The Times, serfermandarê Artêşa Azad ya Sûriyê Haci Abdulqadir El Salih axifiye û gotiye ku "me û PKK'ê hevdîtin kir, lê PKK'ê di biryara xwe de dudile..." El Salih dibêje ku di vê hevdîtinê de 'PKK'ê hêj biryar nedaye, ji Artêşa Azad mîsogertiya dewleta xwe xwestin, em mîsogertiyeke weha nadin.' Lê, El Salih behs nekir ka li kû û ligel kîjan berpîrsên PKK'ê hevdîtin pêk anîne. Der barê vê daxuyaniya Artêşa Azad de hehat niha PKK'ê ti bersiv nedaye.

Çavdêran karê xwe li Sûriyê rawestand

Avestakurd – Şandeya Çavdêrên Neteweyên Yekbûyî ragihand ku wan erkê xwe yê li Sûriyê rawestand. Serokê Şandeya Çavdêrên Neteweyên Yekbûyî li Sûriyê Robert Mood daxuyaniyek da çapemeniyê û tê de got ku wan erkê xwe yê li Sûriyê rawestand. Robert Mood di daxuyaniyê de got "Xwesteka çareseriyê aştîyane li ba Hikûmeta Sûriyê û Muxalifan tune ye û her ku diçe tundî û pevçûnên ji aliyê her du aliyên ve zêde dibe." Moond der barê dema rawestandina erkê çavdêran de ka heta çi demê dê rawestiyayî bimîne tiştek negot.

Turk li dijî axaftinên Leyla Zana derket

Piştî Hevserokê Giştî yê BDP'ê Selaheddin Demirtaş û PKK'ê, Hevserokê DTK'ê Ahmet Turk jî li dijî axaftinên Leyla Zana derket. Demirtaş axaftinên Leyla Zana bi 'saffî' nav kiribû, PKK'ê jî bê ku navê Zana bilêv bike ew rexne kiribû. Serokê DTK'ê Ahmet Turk jî di axaftina xwe ya ji rojnameya Akşamê re bal kişand ser axaftinên parlementera bajarê Diyarbekirê Leyla Zana ku di rojnameya Hurriyetê de hatibû belavkirin û got "Leyla Xanimê hinek rastî aniye ziman. Lê ez gotinên wê yên ku dibêje Erdogan dikare pîrsa Kurd çareser bike qebûl nakim. Ji ber ku Erdogan her ku diçe dikeve rewşeke tirs û xelkê ji xwe dide revandin." Hêjayî gotinê ye, hevpeyvîna rojnameya Hurriyetê ligel Leyla Zana pêk anî ji aliyê gelek siyasetmedar, partî û nivîskaran ve bi erênî hate pêşwazî kirin û heta niha axivitinên Zana yek ji mijarên sereke yê rojnameya Tirkîyê ye.

Serokê Kurdistanê û Malikî li hev dicivin

Serkirdeyê Dewleta Yasa ragihand ku di demê nêzîk de serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî û serokwezîrê Iraqê Nûrî Malikî wê bîn ba hev. Yek ji serkirdeyên fraksyona Dewleta Yasa ya serokwezîrê Iraqê Nûrî Malikî, Ednan Serac ji el-Furat News re got: "Egera wê yekê heye serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî û serokwezîrê Iraqê Nûrî Malikî bi civin. Bi taybet jî hewldaneke çend aliyên bi bandor ên meydana siyasî ya Iraqê ji bo sazîkirina wê civînê hene."

Serac di berdewama axaftinên xwe diyar kir ku ger Barzanî û Malikî bicivin, wê demê wê bibe civînekî dîrokî. Serac wiha pêdeçû: "Naveroka nameya serokkomar Celal Talabanî tê wê wateyê. Ji bilî wê yekê Emar Hekîm ligel aliyên di nava hewldanê de ye, bi taybet jî ligel Malikî û Barzanî. Ji bo wê pêngavê bavêjin û di demê nêzîk de herduyan bîn ba hev."

Ednan Serac bilêv kir ku ti zanyariyek derbarê dema civîna navbera Malikî û Barzanî de nîne û got: "Lê Talabanî û serokê civata bilind a Îslamiyê Emar Hekîm ji bo çareserîkirin û bi dawîkirina nakokiyên navbera aliyên siyasî de di nava hewldanan de ne."

Li gor nûçeyê malpera Furat News a girêdayî civata bilind a Îslamî, di wê çarçoveyê de duh Emar Hekîm bi telefonê ligel

Celal Talabanî, Mesûd Barzanî, Eyyad Ellawî, Muqtada Sedir û Usame Nûcêfî axiviye. Di hevdîtinan de behsa aloziyên niha yên li Iraqê û çawanîya çareserîkirina wan hatiye kirin.

Ji bo zanyariyên zêdetir, Rûdawê çend caran peywendî bi berdevkê serokatiya Herêma Kurdistanê Umêd Sebah ve kir, lê peywendî nehat girêdan.

rûdaw

Erdogan: Ezê bi Zana re hevdîtinê bikim

Avestakurd – Serokwezîrê Tirkîyê Erdogan ragihand ku ew amadeye ligel parlemnetera bajarê Diyarbekirê Leyla Zana rûne.

Erdogan berî ber bi welatê Mek-

sîka ve birê bikeve, li balefirgeha Esenboga ji çapemeniyê re rojeva Tirkîyê nixand. Erdogan di nava axivîtina xwe ya der barê rojeva Tirkîyê de bal kişand ser nixandina Leyla Zana ya der barê pîrsa Kurdî de. Erdogan got "Ger Leyla Zana daxwaz bike ez amademe ligel hevdîtinê bikim." Erdogan di berdewamiya axivîtina xwe de weha got "Heta niha ti daxwaza Zana negi-

hiştiye min. Lê ger daxwazeke weha ji parlementeran bê ez xwe nadim alî. Ez vê aşkere bêjim, hêviya min ew e ku daxuyaniya birêz Zana kirî, encameke ji ezmûna salane ku derxistiye holê." Erdogan rexene li BDP'ê jî kir û weha pêde çû "Ger alî dirist bin dê ev kar çareser bibe." Her weha got jî "Heta PKK'ê çekan nedeyne dê operasyon bidomin." We diyare nixandina Leyla Zana rojeva Tirkî serûbinkir û gotûbêjên li ser pîrsa Kurdî di warê çareserîkirinê de gemtir kir.

Avestakurd

PYD 5'emîn Kongreya xwe li darxist

Li demeke her ku diçe tundî û pevçûn li Sûriyê diwartir dibin û alozî û nakokiyên li Sûriyê kûrtir dibin, Partiya Yekîtiya Demokratîk PYD'ê bi amadebûna 200 endamên xwe yên fermî û zêdetirî 2000 hezar mêhvan li bajarê Qamişloyê (16/6/2012) Kongreya 5'emîn ya awerte li dar xist.

Salih Mslim ku di Kongreyê de yek ji Hevserokên PYD'ê hate hilbi-

jartin di axivîtina xwe bal kişand ser guhartinên di sîstema PYD'ê de û got "Me guhartinek di peyker û şewaza rêxistinê ya partiya xwe de çêkir, ji ber wê jî me hejmara endamên Desteya Rêveberiya PYD'ê ji 13 endaman kire 25 endam." Kongre di bin dirûşma 'Sûriyeye Demokratîk û Xweseriya Demokratîk ji bo Rojavayê Kurdistanê' destpêkir. Li gor nûçeya

ANF'ê, di Kongreyê de 200 endamên fermî yê PYD'ê amadebûn û zêdetirî 2000 mêhvan ji nûnerên siyasî yên; Kurdî, Erebî, Aşûrî, Suriyanî û Ermenî û kesayetiyên siyasî yên serbixwe tê de amadebûne, her weha ji ENKS, rihspiyên Ereb û Êzîdî jî di Kongreya de amabûn.

Di Kongreyê de 200 endamên PYD'ê deng dan. Ji van dangan di rêza yekê de Salih Mslim 159 deng û di rêza duyê de Rîhan Mihemed 156 deng anîn û her du weke Hevserokên PYD'ê hatin hilbijartin. Salih Mslim di axivîtina xwe de bal kişand ser mêhvanan û got ku tevîbûna van mêhvanan nîşana wê yekê ye ku têkiliyên PYD'ê bi her kesî re heye û îdfayên tîn kirin ku têkiliya PYD'ê nîn bê bingihin. Hêjayî gotinê ye, cara yekê ye PYD'ê derbasî sîstema Hevserokatiyê dibe.

Avestakurd

Ozal bi Ocalan re hevdîtin çêkiriye

Fevzî Îşbaşaran, sekreterê (kalemê) taybet yê Ozal, îdia dike ku, gellek caran Ozal, li Kurdistanê Başûr bi Ocalan re hatiye cem hev.

Di pêvajoyeke ku çek berdan û çareserkirina pirsgirêka Kurd xwe gihandiyê buûteka navneteweyî, îdiayek balkêş ji Fevzî Îşbaşaran hat. Îşbaşaran, kesekî bi Serokomarê berê ê Tirkîyê Turgut Ozal re xebitiye û sekreteryaya wî a taybet kiriye ye. Îşbaşaran îdia dike ku, Ozal, li Kurdistanê Başûr, bi Ocalan re rû bi rû hevdîtin pêk anîne. Di encama hevdîtinan de, Ozal û Ocalan lihevkiyê û ew bûye sedema kuştina Turgut Ozal. Beşa hevpeyvîna di vê mijarê de, a ji rojnameya Takvîmê Ergun Diler bi Fevzî Îşbaşaran re kiriye li

xarê ye:

Çi bû?

Ozalê rehmetî, bi Eşref Bitlis Paşa re hevalên hev ên Meletiyê bûn. Ji hev gellekî hezdikirin û bawer dikirin. Her du kesa jî, ji bo çareserkirina pirsgirêka Kurd û qedandina PKKê hewl dan.

Çi kirin mesela?

Him Eşref Paşa, him jî Ozal, li Kurdistanê Başûr, bi caran bi Ocalan re hevdîtin çêkirin. Ocalan îkna bibû. Çek dike bêdeng bûna. Lê temenê

wan bes nekir.

Deqakê, Ozal bi Ocalan re çawa hevdîtin kir?

Li wî aliyê sînor, Talabanî û Barzanî ji xwe re dikirine bahane û dihatine ba hev. Ozal zanibû ku, heta pirsgirêka Kurd hebe, Tirkîye

nikare mezin bibe. Rîsk girt, girtin...

Eleqa sûfkastê bi vê re heye?

Ma na be? Ocalan lişteke 70 kesî da. Me dike hemû bişandana welatên Îskandînavyayê û dike 10 sala venegeriyana. Ocalan, Norweç xwestibû. Milîtan dike bêdeng ji çiyar daketana û biçûna gundê xwe. Dike ji sînor 10 kîlometre wêda çek berdana. Li ser hemû şert û mercan lihevkiyê, lê nebû!

Çi bû?

Me, Kemak Yamak Paşa ji xwe re şewirmend girtibû. Mirovekî beyefendîbû. Pîrr ji Ozal hez dikir. Rojekê Ozal, di hevdîtineke hefteyî de, got, "Kemal Paşa, hûn hemû ji Dibistana Herbê mezin dibin. Tu karî bibî Serfermandarê Giştî lê Eşref Paşayê ku li serî Cendermeyane nikare bibe. Vê lêkolîn bike. Bingeha vê amade bike. Çi pêwîste em bikin." Ev tekîfa bû sedema jiyana her du kesan jî. Ewî Eşref Paşa, dûra bixwe hate kuştin. Pirsgirêka Kurd hîn dewam dike. Ji sala 1993 an vir ve xwîn hîn diherike...

Ma leşkeran sûfkast lidarxistin?

Him ji hundir him jî ji derve piştgirî girtin. Planên ku nayên fikra şeytên çêkirin. Serkeftî bûn. Çareserî nebû. Kesên ku gotin "bila xwîn birijê" qezenç kirin.

Li Rihayê di girtîgehê de îşyan: 13 kes hatine kuştin

Li Rihayê îro li girtîgeha Tîpa E'yê îşyan derketiye. Li qoxuşa 15. de piştî îşyanê agir bi qoxuşê ketiye. Herî kêr 13 mirî hene. Li Rihayê, li girtîgeha tîpa E yê îşyan derketiye. Îşyan, di qoxuşa 15. de derketiye û piştî îşyanê agir bi qoxuşê ketiye û gorî agahiyên ewil 13 girtîyan jiyana xwe ji dest dane. Tê zanîn, di girtîgeha Rihayê de parlementerê Rihayê yê BDPê İbrahim Ayhan jî lê radize.

Normalî kapasîta hepsa Rihayê 270 ye lê li girtîgehê ji ser hezarî re girtî tene girtin. Ji 13 kesên ku jiyana xwe ji dest dane yê navê wan hatine bidesxistin: Suat Yıldız, Cevat Yılmaz, Mustafa Demir, Vedat Taşkin, Suphi Koksall. Tê îdia kirin ku, kesekî îro bûye sedema qezayê trafikê, girtine qoxuşa 15. Wî kesî qoxuş daye ber agir. Heta niha rayedarên ti agahiyên fermî nedane.

Festîvala Feqiyê Teyran: Roja Ewil

Em ji bo Festîwala Feqiyê Teyran a 2012 ku cara sisiyan e, çûn Wanê, roja 15ê Hewzîranê, li balafirgeha Wanê daketin jêrê û ew û ew şev em birin otêlekê. Roja 16, saet 08.00 em bi erebeyan birin Miksa Feqiyê Teyran. Festîwan bi axaftina nivîskarê Kurd Xalid Sadîni dest pê kir. Piştî sê parlemên Waliyê peyivîn. Lê axaftina herî ku zêde balê kişande ser xwe, ya Waliyê Wanê bû; çend peyv bi kurdî û wekî din bi tirkî, bi awayekî pir xweş axivî. Bi kurtî weha got: "Ev e 80 sal in ku Feqiyê Teyran hatibû qedexekirin, lê kirin û nekirin wî ji dilê xelkê dernexistin."

Piştî beşdarên Festîwalê bi hev re, em çûn serdana gora Feqiyê Teyran. Li wirê ez û yekî çûn gundê Verezûzê û em ketin hinduriyê xaniyê Feqiyê Teyran. Hêjayê gotinê ye ku ez bêjim: Gora Feqiyê Teyran di nava guttlek rêl de ye û bi hezaran çivîk û teyrik li ser wan daran dikumişin û bi ezmanê cuda dixwînin. Lê belê yek ji wan zirça xwe bernade erdê.

Gotinên Zana heta kûderê diçe?

Hevpeyvîna ku Leyla Zana li gel Rojname Huriyeta Tirkî kirî, behsa rewşa siyasî û çareseriyê pirsê kurd kiriye. Leyla Zana di hevpeyvînê de rexna li siyaseta BDP-ê dike û dibêje hêviyê min hene ku pirsê kurd li Tirkîye çareser bibe.

Zana dibêje ez bawer dikim ku wê serokwezîrê Tirkîye Tayîb Erdogan vê pirsê çareser bike. Herweha di derbarê siyaeta Erdogan û hukumetê de di derbarê siyaseta BDP rêve dibê de Zana gelek berfireh dîtinên xwe dibêje. Dîtinên Zana di medya Tirkî de gelek deng da û gelek nixandî û şirove li ser daxûyaniya balkêş ya Zana hatin kirin.

Heta bi ne fermî bê jî bi awayekî çîgirê serokwezîrê Tirkîye Bulen Arinc jî bersivê da.

Arinc dibêje: Eger PKK ji dev şek berdê, ew dikarin li azadkirina Ocalan bifikirin. Yanî Ocalan ji girtîgehê derêxin di xaniyê de di bin çav de bê.

Lê dengê herî zêde ji aliyê BDP-ê derket. Serokê BDP-ê Demirtaş bi tundî bersiva Leyla Zana da û got tu carî em nikarin baweriyê li Erdogan bînin. Ewên baweriyê li Erdogan

tînin tiştêkî nizanin. Herweha Ahmed Turk jî bersiva Leyla Zana da û got: Ez dijê dîtinên Leyla Zana me. Qendil jî ji daxûyaniya Zana ne dilxweşe û ew rexne kir.

Ev ne cara yekem e ku Leyla Zana yan jî hinek berpîrsên BDP-ê van tiştên ku Zana gotin dibêjin. Hemîyan jî bi minasebetên cuda de tiştê Leyla gotin gotine. Lê di vê pêvajoyê de dijê gotinên Zana derdikevin û bi tundî Zana rexne dikin.

Dixweyê Zana ev gotin ne bi

serê xwe gotine û ihtimalek heye ku ev gotin piştî pêwendiyekî li gel Ocalan hatibe gotin. Ev yek niha îdiayek e.

Lê dixweyê ev gotinên Zana di nav PKK-ê û derdora wan de wê hinek tiştan biguherê û herweha ji bo pirsê çekberdanê û sekinandina şer jî dê bibe destpêka pêvajoyek nû.

Şerefetin Elçî jî pişgiriya gotinên Leyla Za dike. Lê Ya girîng ji bo pêvajoyê helwesta BDP-ê bi xwe ye.

'Zulme karşı ulusumuzun yanında durmak, ulusal ve dini bir görevdir'

Federe Kürdistan Başkanı Mesud Barzani, Nuri Maliki'den güven oyunun alınması için gösterdikleri ulusal tavırdan dolayı Elî Bapir ve Kürdistan İslami Topluluk Partisi'ne teşekkür ziyaretinde bulundu.

Federe Kürdistan Başkanı Mesud Barzani, Nuri Maliki'den güven oyunun alınması için gösterdikleri ulusal tavırdan dolayı Elî Bapir ve Kürdistan İslami Topluluk Partisi'ne teşekkür ziyaretinde bulundu. Kürdistan İslami Topluluk Partisi lideri Elî Bapir ve bazı politbüro üyeleri ile partinin şura meclisi tarafından karşılanan F. Kürdistan Başkanı Mesud Barzani, Federal Irak Hükümeti Başbakanı Nuri Maliki'den güven oyunun alınması için gösterdikleri ulusal tavırdan dolayı Elî Bapir ve Kürdistan İslami Topluluk Partisi'ne teşekkürlerini ileterek, "Komele'nin bu tutumu, tüm Kürdistan halkının takdirini kazanmıştır. Kürdlerin ulusal konularında ortak hareket etmesi ve birlik sağlaması çok önemli ve bu, kazanımların korunmasının garantisidir" dedi.

Elî Bapir ise Federe Kürdistan Başkanı Mesud Barzani'nin ziyaretinden dolayı memnuniyetini ifade ederek teşekkürlerini ilettili. Kürdistan İslami Topluluk Partisi lideri Elî Bapir; "diktatörlüğe ve zulme karşı ulusumuzun yanında durmak, ulusal ve dini bir görevdir" dedi.

Elimizde 170 imza var

Mesud Barzani liderliğindeki Kürdistan Demokrat Partisi'nin resmi haber sitesi Peyamner'de, Barzani'nin facebook'unda dün akşam yayımlanan ifadeler yer verildi.

Irak'taki siyasi grupların Maliki hükümetinin düşürülmesi için tüm yasal yollara başvurduğunu belirten Barzani, "Diktatörlüğe karşı olan siyasi taraflar bizi destekliyorlar. Irak'ta gerçek demokrasi sağlanırsa, Bölgemiz'in sorunları da çözülür. Eğer demokrasi sağlanmazsa ve sorun çözülmezse daha önce de belirttiğim gibi bu duruma başka bir çözüm bulmak zorunda kalırız" dedi.

Barzani, "Irak'ta diktatörlük rejiminin sona ermesini isteyen grupların yanında olduklarını" ifade ederek, "Hukuka aykırı olan ve Kürt halkının geleceğini olumsuz yönde etkileyecek eylemlere ortak olmayacağız" diye konuştu.

Erdoğan: Kürtçe seçmeli ders olacak

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Meclis'te, partisinin grup toplantısında Kürtçenin seçmeli ders olacağını açıkladı.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Meclis'te, partisinin grup toplantısında Kürtçenin seçmeli ders olacağını açıkladı.

Erdoğan, "Öğrencilerimiz, Farklı Dil ve Lehçelerin Öğrenilmesi Hakkında Kanun kapsamında, yaşayan diller ve lehçeler adı altında, yerel dil ve lehçeleri öğrenme imkanına kavuşuyorlar. Örneğin, yeterli sayıda öğrenci bir araya geldiğinde, Kürtçe bir seçmeli ders olarak alınabilecek, öğretilecek ve öğrenilecek. Bu, tarihi bir adımdır" dedi.

Demirtaş: Kürtler'in ortak rüyası birliktir

Demirtaş, geçmişteki ve şimdiki bütün Kürt liderlerin ortak rüyasının birlik ve beraberlik içinde yaşamak olduğunu belirtti.

Hakkari'nin Şemdinli İlçesi'ne bağlı Derecik Beldesi'nde halkla bir arayla gelen BDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş, AKP'nin çözüm politikası yoktur. Olsa en fazla destekleyen bizleriz" dedi. Demirtaş ayrıca geçmişteki ve şimdiki bütün Kürt liderlerin ortak rüyasının birlik ve beraberlik içinde yaşamak olduğunu belirtti.

BDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş ve BDP Hakkari milletvekilleri Adil Kurt ve Esat Canan, Hakkari'deki ziyaretlerini tamamladı. Ziyaretleri kapsamında son olarak Şemdinli ilçesine bağlı Derecik (Robarok) bağlı ve Federal Kürdistan Bölgesi sınırının sıfır noktasında bulunan köyleri ziyaret etti. Şemdinli'den yaklaşık 100 araçlık bir konvoyla Şemdinli, Esendere, Yüksekova ve Hakkari belediye başkanları, BDP yöneticileri, Federal Kürdistan'dan gelen yurttaşlar ile yaklaşık 500 kişi, önce sınırın sıfır noktasında bulunan Yeşilova (Navberojan) ve Gökçetaş (Musakan) köylerini ziyaret etti. Demirtaş ve beraberindekiler daha sonra Derecik (Rubarok) beldesini ziyaret etti. Ziyaret sırasında Ortaklar (Bêsosin) Karakolunda askerler konvoyu durdurarak, milletvekillerinde aralarında bulunduğu konvoyu aramak istedi. Aramaya karşı çıkan milletvekilleri ile askerler arasında uzun süre gerginlik yaşandı. Gerginlikten sonra yolun açılması üzerine konvoy yoluna devam etti.

BURAYA GELİN, BURADAN KONUŞUN

Demirtaş'ın ilk olarak ziyaret ettiği Yeşilova (Navberojan) köyünde, yaklaşık 300 kişi tarafından karşılandı. Burada askeri birliğin önünde halka seslenen Demirtaş, "Üzerimizdeki baskıları görmeyen, görmek istemeyenler buyursunlar gelsinler. Bu coğrafyada halkın yaşadığı faşizme tanıklık yaparak görsün. Bu halkın talepleri neymiş görsünler. Ondan sonra konuşsunlar. İstanbul'dan Ankara'dan ahkam kesenler parlamentoda bu sorunu anlamadan bilmeden konuşanlar, onları buraya davet ediyorum. Savaş politikaları ile savaş kanunlarıyla teskereleri ile parlamentoyu savaş meclisi gibi çalıştıranlar. Bu ülkede Kürt halkının talepleri kendi topraklarında özgürce eşitçe yaşamasına tahammül yoksa "kimse çıkıp Kürt sorunu çözülmüştür" söylemini kullanmasın. Tayyip Erdoğan'ın Roboski katliamı başta olmak üzere KCK tutuklamaları, siyasi operasy-

onlara karşı yaklaşımı ciddiyetsiz, saygısız ve ahlaksız yaklaşımı, bu topraklarda mahkûm edilmiştir" dedi.

KÜRTLERİN ORTAK RÜYASI : BİRLİK

Kürt halkının Kürdistan'da böylesi bir faşizmi tanımadığını defalarca ilan ettiğini vurgulayan Demirtaş, "Sadece bütün Kürtlerin değil, Ortadoğu'daki artık bütün devletlerin de uluslar arası güçlerin de siyasi iradeyi görmesi, tanınması, anlaması lazım. Kürt halkının siyasi önderlerinin, liderlerinin ortaya koyduğu çözüm önerilerini dinlemeyen, tanımayan devletler ve uluslararası güçler bu topraklarda asla ve asla hiç bir kalıcı çözümü gerçekleştirmezler ama halkımızı da teslim almazlar" dedi.

Konuşmasında Kürt önderlerin geçmişte ve bugün verdiği mücadeleye dikkat çeken Demirtaş, "Mela Mustafa Barzani'den Sayın Öcalan'a, Sayın Mesud Barzani'den Celal Talabani'ye geçmişteki ve şimdiki bütün Kürt liderlerin ortak rüyası var: Kürt halkının birlik olmasıydı. Kürdistan'ın sunni, yapay sınırları üstünde bir kez daha Kürt halkına sesleniyorum. Kürt halkı eşitçe özgürce barış içerisinde yaşamaktan yana iken Kürt halkına karşı katliam ve tutuklama yapan bir partinin yanında yer almayın. AKP'nin çözüm politikası yoktur. Olsa en fazla destekleyen bizleriz. AKP'deki Kürtler artık akıllarını başına almalı, vicdanlı ve ahlaklı bir yaklaşımla kendi halkının yanında olduğunu herkese göstermelidir. Bu çağırımı yapıyoruz ve yapmaya devam edeceğiz. Çünkü AKP'li Kürtler bugün tutuklama ve katliamların ortağı yapılıyor. Onurlu hiç bir Kürt bu katliamı kabul etmemelidir. Biz AKP'li değiliz ve katliamın ortağı değiliz. Eğer özgürce yaşamak istiyorsak el ele vermektan başka bir çaremiz yoktur" diye konuştu.

HALK DİRENMEKTEN BAŞKA SEÇENEĞİN OLMADIĞINI GÖRDÜ

Kürt halkı için artık geri adım atmak zamanı olmadığını belirten Demirtaş, şöyle konuştu: "Allah'tan başka hiç bir kimseden de korkmayacağız. Böylesine bir halkız ki artık öylesine siyasi iradeyiz ki, biz haklı olduğumuz için, taleplerimiz meşru olduğu için biz asla ve asla yenilmeyecek bir düzeye gelmişiz. Eğer bizimle siyasi çözüm geliştirmek isteyen herhangi siyasi güç varsa, bu halkın iradesine saygı duyacaktır. Bu siyasi iradeye, ortaya çıkmış siyasi iradeye saygı göstererek, ondan sonra bu ülkeye barış getirmek, çözümü getirmek daha kolay olur. Kürt siyasetçileri, Türk siyasetçileri de gerçekler üzerinde politika üretirlerse çözüm bulunur. Halk, faşizan yaklaşımlara direnmek dışında başka seçeneğinin olmadığını da görmüştür."

AKP'NİN BARIŞ PROJESİ YOK

Demirtaş ve beraberindekiler daha sonra Gökçetaş (Miseka) köyünü ziyaret ederek yurttaşlarla görüştü. Buradan da Derecik'e (Rubarok) geçen Demirtaş ve beraberindekiler burada yurttaşlar tarafından karşılandı. "Sınırdaki ve Derecik'te bulunan tanklar, toplar bu coğrafyada nasıl bir savaş yürütüldüğünün açık göstergesidir" diyerek konuşmasına başlayan Demirtaş, "Yaşananları görmek istiyorsanız, gelin buradaki halkı görün ve dinleyin. Barışın da savaşın da gerçek yüzünü burada göreceksiniz. Kimse kimseni aldatmasın, şu anda hükümetin elinde bir barış projesi yoktur. AKP'nin elinde barış projesi olsa en çok desteği bizden alır. Çünkü savaşın en çok acısını çeken biziz, barışı da en çok isteyen biziz. Kimse bizim barış karşıtı olduğumuzu iddia edemez" dedi.

Семьи жертв Улудере просят Эрдогана встать на защиту справедливости

Семьи жертв Улудере и организации гражданского общества возобновили протесты против несправедливости, призвав премьер-министра Турции Реджепа Тайипа Эрдогана наказать виновных в военной атаке, убившей 34 гражданских лица на турецко-иракской границе в районе Улудере в декабре

2011 года.

На пресс-конференции, состоявшейся в пятницу, были представлены фотоматериалы последствий бомбардировки, сообщает "Zaman Today".

"Несмотря на почти шесть месяцев, прошедшие с момента инцидента, не были приняты меры, ... вопрос был использован лишь в качестве инструмента в политике, и правительством, и оппозицией... Эта ситуация предстает перед нами как препятствие на пути достижений справедливости", сказал Гюнейт Сарияшар, председатель стамбульского филиала "Ассоциации по правам человека и солидарности угнетенных народов", который прочитал заявление для прессы от имени организаций гражданского общества.

28 декабря 2011 года турецкие истребители бомбили группу сельских жителей, 16 из которых были в возрасте до 18 лет, якобы, приняв их за боевиков Курдской рабочей партии (РПК), на турецко-иракской границе около Улудере. Поскольку инцидент вызвал волну возмущения в Турции, военные заявили, что самолеты были нацелены на группу на основе "ошибочных" разведанных, которые приняли группу контрабандистов за вооруженных террористов,

готовящихся к нападению на турецких солдат.

"Погибшие были контрабандистами, поскольку жители этих деревень не могут заниматься животноводством и сельским хозяйством из-за мин и неподходящего рельефа земли. У них нет государственных и частных инвестиций. У них остается

только два варианта - либо быть контрабандистами, либо быть деревенскими охранниками", сказал Сарияшар. Он также добавил, что, хотя правительство утверждает, что этот район использовался РПК, это не было правдой, поскольку он является открытой местностью, а почти все местные жители вовлечены в регулярную перевозку контрабандных грузов, как было и за день до бомбардировки.

Кроме того, имеет важнейшее значение тот факт, что машины скорой помощи не пустили в зону инцидента, хотя было много погибших в результате потери крови и стужи. Президент Фарук Ахмед Унсал сказал, что если бы было серьезное административное расследование, чтобы выявить ответственных, многие должны были быть уволены. "Если мы не будем внимательно следить за этим процессом, мы будем платить за него в другом мире", добавил он.

Организации гражданского общества, в том числе "Anatolia Platform and the Fatih Raiders", также указали в заявлении для прессы, что правительство до сих пор не выступило с извинениями, а премьер-министр защищал военных.

Группы гражданского

общества призвали к освобождению людей, которые были арестованы на основании подозрений в "покушении на убийство", потому что они нанесли легкие ранения губернатору района, который приехал в деревню сразу после происшествия.

Вели Энчу, один из родственников жертв, заявил на пресс-конференции, что спустя 173 дня после инцидента, никто не был обвинен в случившемся, но людям, которые высказывают критику по поводу этого, угрожали и даже арестовали. "Наша вера в справедливость была уничтожена благодаря заявлениям от имени министра внутренних дел и премьер-министра", сказал он. "Если призыв к справедливости — это преступление, арестуйте нас."

Министр внутренних дел Идрис Наим Шахин, доверенное лицо Эрдогана, сказал, что сельские жители занимались контрабандой для поставки товаров РПК, и, таким образом, были просто пешками РПК, так что нет надобности извиняться за произошедшее.

Выступая недавно на очередном четвертом съезде своей партии в Стамбуле, Эрдоган заявил, что в настоящее время ведутся международные клеветнические кампании против с его Партии справедливости и развития (ПСР) с использованием факта бомбардировки в Улудере. Он описал инцидент в Улудере как "ошибку, которая опечалила всех". Однако, по его словам, инцидент произошел за пределами Турции. Он также опроверг утверждения, что были предприняты усилия, чтобы скрыть инцидент.

Фелек Энчу, мать 13-летнего Эрхана Энчу, который был убит во время инцидента, сказала премьер-министру: "Ваши выступления разочаровывают нас... Вы критиковали нас за выступления в средствах массовой информации. Премьер-министр, вы не понимаете горе матери!"

Ирак опасается последствий конфликта в Сирии для региона

Ирак опасается, что последствия сирийского конфликта негативно отразятся на стране и других государствах региона, заявил в пятницу глава МИД Ирака Хошияр Зибари, открывая в Москве встречу со своим российским коллегой Сергеем Лавровым.

"Ирак в полной мере ощущает на себе воздействие событий в Сирии. Мы - ее ближайший сосед и очень боимся, что пагубные последствия нынешней ситуации в стране отразятся на Ираке и других государствах нашего региона", - сказал иракский министр.

В Сирии уже более года не прекращаются антиправительственные протесты. Ежедневно поступают сообщения о гибели людей - как мирных граждан, так и сотрудников силовых структур. По данным ООН, общее число жертв превысило 12 тысяч человек. Сирийские власти заявляют, что в столкновениях с вооруженной оппозицией погибли более 2,5 тысячи военнослужащих и сотрудников правоохранительных органов, против которых действуют хорошо вооруженные боевики, а число жертв среди мирного населения превысило отметку в 3,2 тысячи человек.

С середины апреля в Сирии, в соответствии с планом Аннана, объявлено перемирие, за соблюдением которого призваны следить наблюдатели ООН. Однако стороны конфликта регулярно сообщают о новых вооруженных инцидентах и жертвах.

Турецкие обстрелы угрожают жизни жителей

Турецкие артобстрелы почти регулярно ведутся в Курдистане, и это является причиной для беспокойства сельских жителей, которые не хотят возвращаться в свои районы, потому что их жизнь и скот будут в опасности, говорит глава района Сидакан.

Мохаммед Исмаил рассказывает: "С прошлого года иранские обстрелы границ Курдистана остановились, но бомбардировки турецкой армии стали непрерывными".

"С 1991 года до сих пор 73 курдских жителя были убиты и более 85 получили ранения в результате обстрелов Ираном и Турцией границ областей Курдистана, 811 семей покинули свои дома по той же причине".

Талабани грозит отставкой

Президент Ирака Джаляль Талабани предупредил, что если стороны продолжат попытки изменить его позицию в отношении вопроса премьер-министр Нури аль-Малики, он уйдет в отставку, сообщает арабский телеканал "аль-Нурра".

По сведениям финансируемого США канала, предупреждение Талабани прозвучало в письме в ответ на письменное требование ряда руководителей, в том числе лидера Списка Иракии Айяд Аллави, президента Курдистана Масуда Барзани и лидера Садр Муктады аль-Садр.

Лидеры якобы попросили президента дать распоряжение Палате представителей принять меры по лишению доверия премьер-министра Малики, которого Аллави, Барзани и Садр описывают как "диктатора".

Телеканал утверждает, что получил

копию письма, в котором Талабани обращается к лидерам с просьбой остановить "провокации и обвинения" и предупреждает, что уйдет в отставку, если они попытаются влиять на его мнение.

Президент якобы заявил, что его позиция в отношении этого вопроса соответствует посту президента страны.

Он подчеркнул, что он не подписал аналогичное письмо своего советника Фахри Карима, и не позволит любому депутату из его Патриотического союза Курдистана (ПСК) предпринимать подобные усилия.

Согласно письму, Талабани также подчеркнул, что на первой встрече в Эрбиле он устно поддержал угрозу снятия доверия премьеру.

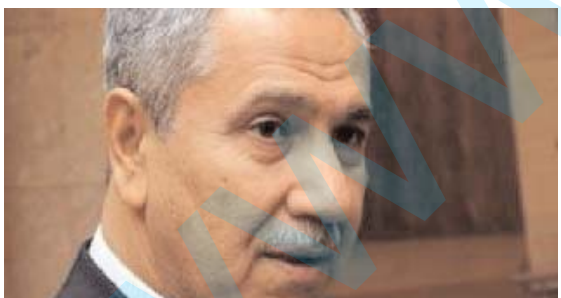
"Если Национальный альянс или Малики откажутся соблюдать принципы... и прежние договоренности, я потребую от Палаты представителей отозвать доверие".

"Акцент был сделан на необходимость реализации бывших политических договоренностей и будущих потребностей, ... но вы изменили весь предмет снятия доверия", якобы пишет Талабани лидерам, направившим письмо.

Талабани так же вновь призвал стороны встретиться для переговоров.

"Если Национальная Коалиция и премьер откажутся выполнить ранее достигнутые договоренности и требования, то я лишу премьера доверия без необходимости сбора подписей депутатов", пишет Талабани.

Турецкий вице-премьер не исключает возможность домашнего ареста для лидера РПК

Вице-премьер-министр Турции и официальный представитель турецкого правительства Буланд Аринч заявил вчера, что правительство не исключает возможности передачи лидера Рабочей партии Курдистана (РПК) Абдуллы Оджалана под домашний арест.

В интервью турецкой газете Джейхан

Аринч сказал: "Этот вопрос может обсуждаться, когда РПК откажется от насилия и терроризма, от применения оружия без предварительных условий, в противном случае, этот вопрос не может обсуждаться в настоящее время".

Турецкие власти не допускают адвокатов Оджалана к встрече с ним в течение приблизительно одного года. Последняя встреча между адвокатами и их клиентом состоялась в июле прошлого года.

Оджалан был заключен в тюрьму после ареста в столице Кении в феврале 1999 года турецкими властями в ходе совместной операции с американской разведкой.

Президент Масуд Барзани принял делегацию США

Президент Масуд Барзани вчера принял делегацию США. Делегацию возглавил г-н Тони Блинкен, советник по национальной безопасности вице-президента Джо Байдена. В ходе встречи президент Барзани и г-н Блинкен обсудили последние события в Ираке, и оба подтвердили важность всеобщего соблюдения в конституции Ирака.

Г-н Блинкен заявил, что американо-курдистанские отношения будут развиваться с течением времени. Он также заявил, что правительство США выступает против нежелательных вмешательств в дела Ирака и поддерживает конституцию Ирака.

Представительство КРГ открыто в Австрии

Региональное правительство Курдистана (КРГ) открыло свое официальное представительство в Вене, Австрия, на церемонии 14 июня. Мустафа Рамадан будет возглавлять новый офис, сообщает сайт правительства. Церемония прошла в присутствии посла Ирака Сруда Наджиба, главы отдела иностранных отношений Фалаха Мустафы и ряда австрийских чиновников. Открытие офиса в Австрии является важным шагом, как это откроет путь для установления прочных связей между КРГ и австрийским правительством, сказал Мустафа. На сайте со ссылкой на старшего австрийского чиновника отмечается, что Австрия также собирается открыть торговое представительство в Эрбиле в начале 2013 года. Офис, в дополнение к другим услугам, будет выдавать визы для жителей Курдистана, которые хотят посетить Австрию.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNIVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТАХИР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbir:

Ramiz CƏBRAYILOV,

SAKİT Ç IRAQLI

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redak-

siyanın mövqeyi üst-üstə

düşməyə bilər.

www.diplomata-kurdi.com

Ünvan: Bakı şəhəri, 40 küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakû 40 soyaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку 40, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Bəxtiyar-4" mətbəəsində çap olunmuşdur.
e-mail: diplomat_gazeti@box.az
Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966
BUSB-un Sabunçu rayon filiali
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 1500